

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996, 2994 in 2950

SLOVENE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Za pravice narodnih manjšin

V času, ko neusmiljeno razsaja po vsem sve-
tu gospodarska kriza, ko se tresejo gospodarski te-
melji celih narodov in stojijo nekatere države pred
bankrotom, v času, ko se narodi zavedajo, da edi-
no pot mednarodnega sodelovanja lahko dovede do
ublažitve gospodarske stiske — saj nas tudi sis-
tem sodobnega gospodarstva in napredek v tehniki
mednarodnega obsevanja, železnice, letalstvo in ra-
dio, k temu navajajo — divja bolj kakor kedaj
prav šovinistični nacionalizem, ki narode razdva-
ja v trenutku, ko bi bilo sodelovanje med njimi naj-
bolj potrebno. Čeprav prihajajo narodi pod udar-
ci te elementarne katastrofe, ako lahko tako oz-
načimo gospodarsko stisko, do spoznanja, da je edi-
no v medsebojnem sodelovanju rešitev, vendar se
brezdvomno po krivdi njihovih voditeljev, ne mo-
rejo odločiti zanje. Radi indolentnosti in premaj-
hnega odpora zdravih sil v narodu se z lahkoto
rinejo v ospredje skupine drznih ljudi, na vse pri-
pravljenih, ki prinašajo ljudstvu oboževanje sile
kot blagovest in edino zdravilo za izhod iz se-
danjega zamašanega položaja. S silo se uveljavljajo
najprej doma in s silo rešujejo mednarodne pro-
bleme.

V to duhovno praznino je padel svarilni klic
z 8. manjšinskega kongresa na Dunaju. Radi da-
nega mednarodnega položaja, radi vprašanji, ki so
bila na dnevnem redu in radi osebnosti, ki so se
ga udeležile, je bil dunajski kongres gotovo naj-
važnejši do danes. Prestavniki 40 milijonov ljudi,
ki morajo živeti izven svoje naravne domovine, so
še enkrat opozorili vso Evropo na nevarnost, ki ji
preti radi narodne nestrpnosti in radi sile, ki se
dela nekaterim manjšinam. Narodne manjšine, ki
bi morale biti most med državo, h kateri pripa-
dajo in narodom, h kateremu se prištevajo po je-
ziku in po svoji kulturi sploh, tvorijo danes radi
zgrešene manjšinske politike večinskega naroda
predmet splošne in miru nevarnih sporov med na-
rodni. To je sistem nasilja, je vzklilnik na kongresu
prof. Bovet, ki ga je treba vendar zlomiti! Po
njegovem mnenju ne smemo pričakovati bistvenega
zboljšanja položaja narodnih manjšin, dokler ne
bodo države nehale naprav oboževati svoje suve-
nosti in naivno pretiravati svoj pomen ter ne
bo človeštvo gledalo na manjšinski problem kot na
duhovni problem. Vsaka narodna manjšina, vsak na-
rodni odlocek ima pravico, da se spojuje njegov
jezik, njegovi običaji, skratka njegovo narodno svoj-
stvo; da njegova pravica izvira iz naravnega prava,
ki ga mora priznati vsaka država, ne glede na njene
morebitne obveze v tem pogledu.

V zvezi s tem, da imajo manjšine prav po na-
ravni pravici do svojega obstoja in ne
morda po milosti večinskega naroda, je treba po-
zdraviti pobudo organizatorjev letošnjega kongre-
sa, da je namreč postavil na dnevni red vpraša-
nje »narodne manjšine in cerkev«. Po referatih ka-
tolških, protestantskih in pravoslavnih strokov-
njakov v cerkvenih zadevah je bila sprejeta na
kongresu važna resolucija. Ta ugotavlja, da je
stremeljenje narodnih manjšin za ohranitev in raz-
voj svoje narodne bitnosti, in to po načelih, ki jih
predlaga kongres, v skladu z nauki in načeli cer-
kve. Kongres ugotavlja z zadoščenjem, da so cer-
kve uporabo lastnega materinskega jezika v duš-
nem pastirstvu vsakega naroda smatrale za nje-
govo svto pravico. Zborovalci nadalje ugotavljajo,
da je v nasprotju s tem naukom in s to tradicijo
v nekaterih evropskih državah v teku poskus, da
bi večinski narod izbral cerkev v raznarodno-
valne namene. Kongres je pri tem mislil v prvi
vrsti Italijo (prip. ur.). Resolucija izraža mnenje,
da bi bilo popuščanje cerkve v tem pogledu v kvar
njehovega ugleda v svetu, in to posebno v času, ko
napadali nacionalizem že itak ogroža svetovni mir;
zato obsoja kongres poskuse držav, da bi spravili
cerkve v svojo službo, kar najodločneje. Končno se
obrača kongres na vse cerkve s pozivom, da pod-
pirajo in krepko pospešujejo naravne pravice
manjšin tako v svojem delovnem področju kakor
tudi tam, kjer lahko to storijo.

Osnovni problem neposredno političnega zna-
čaja, okoli katerega se je sukala razprava na du-
najskem kongresu, je bilo vprašanje posplošenja
obveznosti napram narodnim manjšinam; vse drža-
ve, v katerih bivajo narodne manjšine, naj bi se
pred Zvezo narodov formalno obvezale, da bodo
spoštovale njihove pravice. Žalibog se prav Italija
nahaaja med tistimi državami, ki niso ne v Ver-
saillesu ne pozneje v Zenevi hotele sprejeti te
obveznosti, in ni po nikakr mednarodni pogodbi
dolžna priznati Jugoslovanom in Nemcem pravic,
ki jim gredo po božjih zakonih in tudi po pojmo-
vanju splošnih človeških pravic, kakršnega ima
civiliziran svet. Italiji se je zdelo preprečevalno,
da bi vzela nase v posebni pogodbi tako samo ob-
sebi umljive obveznosti do spoštovanja najbolj ele-
mentarnih človeških pravic, češ, da njena tradi-
cionalna svobodoljubnost daje že dovoljno jamstvo,
da bo Italija lepo postopala s svojimi manjšinami.
Dobro so znane še bolj konkretne obljube najviš-
jih predstavnikov italijanskega naroda v parla-
mentu in senatu. Znano je tudi poročilo senatorja
Tittonija na seji Sveta Zveze narodov 22. oktobra
1920. »Samo ob sebi umerno je,« je takrat dejal
Tittoni, »da so določbe o narodnih manjšinah ne-
dostojne Zveze narodov se mora prepričati, da
se določbe o zaščiti narodnih manjšin tudi izpol-
njujejo.« Obljub z italijanske strani ni manjkalo.
V resnici ni Italija priznavala narodnim manjši-
nam v praksi niti tistih pravic, ki so zapodene
v drugih mednarodnih pogodbah in ki jih splošno
smatrajo za minimum, ki ga morajo države pod-
pisnice teh pogodb izvršiti, temveč je v teku zad-

„Evropska obnova“ Nemčija bo plačala 4 milijarde mark za evropski fond

London, 1. jul. Dočim se je 29. t. m. zdelo, da
se bo lozanska konferenca razšla brez vsakega re-
zultata, je danes zopet zavladal optimizem v taki
meri, kakor nikoli poprej. MacDonaldu se je po-
srečilo, da sta se nemška in francoska delegacija
zopet zblížili v skupnem naporu, da se vprašanje
reparacij spravi s sveta. Ako bi se to res zgodilo,
potem se sme z vso pravico reči, da je

Nemčija zmagala

Zakaj na podlagi sporazuma, kojega konture
se sedaj v Lozani obrisujejo, se bo Francija vojni
odškodnini enkrat za vselej odpovedala in bi na
tem dejstvu dejansko ničesar ne spremenila okol-
nost, ako bi se ona vsota, katero je sedaj Nemčija
pripravljena žrtvovati v tako zvani fond za gospo-
darsko obnovo Evrope, od strani Francozov imeno-
vala odškodnina. Nemci na vsak način tako kvalifi-
kacijo svojega plačila odklanjajo. Nemško stališče
pa je zmagalo tudi v tem oziru, da se vprašanje
anuliranja reparacij ne bo vezalo za vprašanjem. ali
bo Amerika zapadnim velesilam vojni dolg opu-
stila oziroma reducirala ali ne; v tem oziru pod-
pirata Nemčijo odločno Anglija in Italija, ki pra-
vita, da se mora reparacijsko vprašanje v Lozani
rešiti enkrat za vselej definitivno brez ozira na
ostala vprašanja, ki bodo tvorila predmet diskusij
še na tako zvani svetovni gospodarski konferenci,
ki se bo vršila meseca septembra v Londonu.

Uspeh Francije

Nasprotno pa se zdi, da je zmagalo francosko
stališče v toliko, da je von Papen moral na posre-
dovanje Anglije in Italije odstopiti od zahteve, ki
jo je formuliral po svojem prihodu iz Berlina, da
bo namreč Nemčija doprinesla svoj delež k gospo-
darski obnovi Evrope le v tem slučaju, če se
versailleska mirovna pogodba revidira v točki, ki
Nemčijo postavlja v drugo vrsto držav, kar se tiče
višine njene armade. O tej točki Nemci sedaj v Lo-
zani nič več ne govorijo, pa tudi MacDonald je od-
ločno proti temu, da bi se reparacijsko vprašanje
spravilo v zvezi z vprašanjem razorožitve. Zato pa
tudi Herriot ne vztraja več ali vsaj ne govori o sve-
tosti in nedotakljivosti svetovnega podpisanih pogodb,
ampak je francoskim žurnalistom izjavil, da njemu
v Lozani sploh ne gre za kakšno mešetarjenje, am-
pak za to, da se doseže sporazum med evropskimi
državami, ki bo okrepil njihovo stališče napram
Združenim državam Amerike.

Kako bo sporazum izgledal

Nemčija bi bila pripravljena žrtvovati za gos-
podarsko obnovo Evrope 4 milijarde zlatih mark.
Francozi in Angleži mislijo, da naj bi se od te
vsote odstopile Ameriki 2 milijardi mark. Ostali
2 milijardi bi se porabili za rekonstrukcijo Evrope
Francoze, ki so za vojno na dolgu ne samo Ameriki,
nego tudi Angliji, seveda skrbijo, ali se bo Amerika
zadovoljila s tem, da smatra ogromne vsote, ki so
ji jih dolžne zapadne velesile, z 2 milijardama mark
za odplačane. Kaj bi se zgodilo, če bi Amerika u.
pr. odgovorila, da se zadovolji samo z 10 ali reci-
mo 5 milijardami? Kdo bo plačal sedaj diferenco:
ali Nemčija ali države zmagovalke? Nemčija pravi
že danes, da jo vojni dolgovi zapadnih velesil nič
ne brigajo. Zdi se pa, da se bo dal z Washingtonom
doseči kolikor toliko ugoden arrangement.

Odhod odjenljivost?

Da so vse stranke tako nenadoma odnehale,
temu je vzrok v kritičnem gospodarskem položaju
sveta. — Vse širokoustenje hitlerjevcev ne more
spraviti s sveta dejstva, da je nemška valuta pri
koncu. Na drugi strani se končuje budžetno leto
Združenih držav severne Amerike z ogromnim de-
ficitom 3 milijard dolarjev. To je največji deficit,
ki ga je imela sploh kakšna država tekom zgodovine.
Na eni strani so se dohodki države zmanjšali
za 33%, dočim so se stroški za neobhodne potrebe
države zvišali za 20%. Deficit lanskega leta je zna-
šal 900 milijonov dolarjev, dočim se je finančno
leto 1929/30 končalo s prebitkom 183 milijonov do-
larjev, s čimer se je končalo eno desetletje neza-
slišane gospodarske prosperitete Amerike.

Kar se tiče Francije, je minister za proračun
Palmade v finančnem odboru zbornice izjavil, da

njih 10 let uničila vse kulturne in gospodarske
pridobitve Jugoslovanov in Nemcev ter bi v zad-
njem času rada tudi cerkev vključila v svojo raz-
narodovalno politiko.

Prav italijanski zgled je pokazal, da je za na-
rodne manjšine nujno potrebno, da se vse države
s posebnimi pogodbami obvežejo, da bodo spošto-
vale pravice narodnih manjšin in da polagajo pred
Zvezo narodov račune o svoji manjšinski politiki.
Med tem, ko so se v zadnjih letih vršile v Zenevi
strastne razprave radi pritožb, ki jih je prejela
Zveza narodov od narodnih manjšin in so tako
njihove krivice prišle vsaj pred svetovni forum,
se jugoslovanska in nemška manjšina v Italiji ni-
sta mogli pritožiti v Zenevi prav radi tega, ker ta
lahko posreduje edino v sporih med narodnimi
manjšinami in tistimi državami, ki so v mednarod-
nih pogodbah priznale manjšinske pravice.

Na kongresu so se čule tudi na račun Zveze
narodov pikre besede, češ, da je sedanji pravilnik
o postopanju s pritožbami narodnih manjšin v ško-
do manjšinam in da Zveza narodov zavlačuje re-
šitev njihovih pritožb. Pritožbe narodnih manjšin

je finančni položaj države, med tem ko v kletih
narodne banke leže ogromne skladišnice zlata, vse
kaj drugega nego rožnat. Tekoče proračunsko leto
se bo končalo z deficitom 5 milijard frankov. Kar
se tiče dohodkov, so davki dali že dozdaj 432 mi-
lijonov frankov manj nego prejšnje leto.

Formulacija sporazuma

Lausanne, 1. julija. tg. Vaš dopisnik doznava,
da je finančni odbor Zveze narodov formuliral sle-
deče predloge, ki naj se stavijo Nemčiji: Nemčija
naj plača skupno 4 milijarde mark po večletni pav-
zi v evropski fond. Ta vsota se bo v kratkem iz-
dala v obližnjah, dočim o vsebini besedila še ni
popolnega soglasja. Domneva se, da hočejo za obli-
gacije vzeti kot podlago dohodke nemških indu-
strijskih podjetij, n. pr. državnih železnice itd., da
bodo obligacije tekle 10 do 20 let in se deponirale
pri mednarodni reparacijski banki, katera jih bo
dala naprej. Obrestovanje se bo začelo po petletnem
moratoriju. Skupna vsota bo služila za poplačilo
vseh zahtev, tudi Amerike. Nemčija pa slej ko prej
odklanja junktim s plačili za Ameriko, toda da bi
redukcije ali črtanje ameriškega dolga vsekakor
prišla v dobro evropskim upnikom, nadaljnji ob-
stoj ameriških zahtev pa bi se Nemčije ne tical.
Po izključitvi reparacij bi bil naslov teh plačil:
evropska obnova. Nemški finančni minister, grof
Schwerin-Krosigk je baje v načelu že pristal na to
modus, Nemški odgovor bo padel danes v nado-
ljevanju odborove razprave ter je upanje, da se
bo celo vprašanje lahko rešilo na plenarni seji v
torek.

Zahteve malih držav

Lausanne, 1. jul. tg. Srednje in vzhodne ev-
ropske države, ki se do sedaj lausanske konfe-
rence praktično še prav nič niso udeležile, se se-
daj energično prijavljajo k besedi. Poljski zunanji
minister Zaleski je poslal danes predsedniku konfe-
rence Mac Donaldu spomenico o položaju v cen-
tralni in vzhodni Evropi. V spremnem pismu iz-
javlja Zaleski, da si je izbral to pot, ker države
srednje in vzhodne Evrope, ki so zastopane na
konferenci, od 17. junija še niso imele nobene pri-
like, da bi uveljavile svoj glas na konferenci. Polj-
ska spomenica opisuje težki položaj v srednji in
vzhodni Evropi in predlaga predsedniku konferen-
ce sledeče svoje zaključke: 1. Zboljšanje v tem
delu Evrope se more doseči samo z razširjenjem
financ in trgovinskih težkoč. Obenem je treba najti
tudi sredstva za povečanje izmenjave blaga in ka-
pitala. 2. Naloge obnove daleč presegajo možnost
teh držav in zahtevajo splošno rešitev. Način kre-
ditnih operacij, ki se nameravajo za te države,
mora biti tak, da se odgovornost narodnih bank
ne bo angažirala preveč in da njihov prestiž ne bo
trpel v lastni težavi. 3. Poljska vlada smatra, da
je neobhodno potrebno, da se uredijo meddržavni
dolgovji, kar je pričakovati v zvezi z lausansko
konferenco, razen tega pa je mnenja, da se je tre-
ba resno potruditi za to, da se pospeši izmenjava
blaga tudi med temi državami.

Potem sledi v poljski spomenici opazka, ki v
glavnem sicer ni naperjena proti Nemčiji, pač pa
naslovljena nanjo. Poljska delegacija izjavlja nam-
reč, da je mnenja, da je vsekakor treba odpraviti
gotove carinske odredbe, ki še danes obstojajo
med različnimi državami. Poljska delegacija je po-
oblaščenja izjaviti, da bi bila poljska vlada, želeč
zboljšanje gospodarskih odnosov, pripravljena
pod pogojem vzajemnosti skleniti pogodbe, ki bi
omogočile odpravo takih odredb.

Herriot o sporazumu

Pariz, 1. jul. tg. Francoski ministrski predse-
dnik Herriot, ki se je danes zopet vrnil v Pariz, je
po končanem ministrskem svetu v Elizeju izjavil
zastopnikom listov: Po zadnjih uradnih brzojavkah
iz Lausanne je položaj sledeči: Dosegli smo po-
polno soglasje z anglesko delegacijo, in sicer gle-
de dveh najvažnejših vprašanj: 1. o zvezi in od-
visnosti reparacij od medzaveznih dolgov, 2. o
potrebi, da Nemčija plača odpravnino na račun
reparacij. Treba je urediti samo še par detajlov.
Upamo, da bomo kmalu prišli do sporazuma tudi

postanejo pred Zvezo narodov samo predmet za-
kulisne politične borbe med državami, ki imajo v
Zvezi narodov premoč, mesto da bi jih Zveza pro-
učila res objektivno. Poleg tega nimajo narodne
manjšine pri Zvezi nikakega predstavnika, ki bi
njihovo pritožbo zagovarjal, med tem ko obtožena
država lahko neposredno zagovarja svoje interese
po svojem odposlancu. Zato zahteva kongres, da
se v bodoče spori med narodnimi manjšinami in
državami po možnosti obravnavajo pred haaskim
razsodiščem, da bo tako tudi narodnim manjšinam
dana priložnost, da se zagovarjajo; kadar pa se
bo spor obravnaval samo v Zenevi, potem naj Zve-
za narodov dovoli, da bo poseben predstavnik na-
rodnih manjšin ščitil njihove interese.

Pomen manjšinskih kongresov od leta do leta
raste, kakor odgovorni državniki čedalje bolj pri-
hajajo do spoznanja, da ne bo mogoče več igno-
rirati manjšinskega problema. Letošnji kongres
pomeni v tem pogledu brezdvomno velik korak
naprej. Naj še ugotovimo, da gre za to zaslug
veliki meri agilnim predstavnikom naše narodne
manjšine v Italiji.

z ostalimi upniškimi državami. Ostane samo še
vprašanje, ali bo potem tudi nemška delegacija
ratificirala tak sporazum. Tu hočem biti samo ze-
lo kratak in zelo previden. Ponovim, da je us-
do konference v rokah nemške delegacije. Ko bo
končana lausanska konferenca, se bom odpeljal
v Zenevo, da se udeležim razprav razorožitvene
konference.

Madžarska pozvana v Lausanne

Budimpešta, 1. julija. AA. Britanski poslanik
je danes predal madžarskemu zunanjemu ministru
v imenu MacDonalda kot predsednika lausanske
reparacijske konference vabilo madžarski vladi, naj
pošlje čim prej svoje zastopnike v Lausanne.

Optimizem v Londonu

London, 1. jul. ž. »Times« pišejo, da so pre-
pričani o uspešnem zaključku lausanske konfe-
rence, ker sta se stališči Francije in Nemčije toliko
približali, da se ne more skovaj nič več pričakovati,
da bi se konferenca razšla brez vsakega uspeha.
»Financial News« poroča iz Lausanne, da je Fran-
cija zahtevala 7 milijard zlatih mark, kar pa je ne-
mogoče in neumno. Zasluga britanske delegacije
je, da je Francija popustila od svojih zahtev tudi
o varnostnih klavzulah. Pogodbe, v katerih bi se
nahajale kakršnekolik varnostne klavzule, ne bi po-
menile končne rešitve reparacijskega vprašanja,
niti se ne bi z njimi doseglo ono, po čemur stremi
lausanska konferenca, in to je vpostavitve zaupa-
nja v svetu. Razen tega bi spravile take klavzule
v slabo voljo Amerikance ter je treba računati tudi
s tem.

London, 1. jul. ž. Finančni minister Nevi
Chamberlain se je vrnil sredi iz Lausanne v Lo-
don ter izjavil časnikarjem, da je trdno prepričan,
da se bo lausanska konferenca uspešno končala.

London, 1. jul. ž. Danes se je pričela konfe-
renca bančnikov, na kateri bo rešeno vprašanje po-
daljšanja kratkoročnih kreditov Nemčiji. Na tej
konferenci so zastopani bančniki dvanaest raznih
držav. Britanske banke so zainteresirane pri kratko-
ročnih posojilih Nemčiji s 55 milijoni funtov. Pred-
videvajo, da bo konferenca sklenila, da se kratko-
ročna posojila podaljšajo Nemčiji še za leto dni.

Lausanne, 1. jul. AA. Mac Donald je sredi
izjavil, da se bo lausanska reparacijska konferen-
ca najbrž končala že prihodnji torek.

Na vidiku tudi sporazum med Francijo in Italijo?

Rim, 1. julija. ž. Fašistični listi pripisujejo ve-
lik pomen sestanku med Grandijem in francoskim
državnim podtajnikom Paganom. Pogajanja, ki
jih je pričel Herriot z Grandijem, se bodo nado-
ljevajo, in zatrjujejo, da je Paganom dobil točna
navodila od Herriota za nadaljevanje pogajanj.
Grandi je že izročil načrt, po katerem bi se morale
regulirati vsa vprašanja, ki se tičejo italijansko-
francoskih odnosov.

Nov franc. podonavski načrt

Pariz, 1. julija. tg. »Journal« poroča, da pred-
laga Francija nov podonavski načrt, v katerem pred-
laga prednostne tarife za donavsko pšenico po na-
tanočno določenih kontingentih odjemanja za vele-
sile. Podonavske države pa naj bi se obvezale za
preferenco za industrijske predmete kot proti-
dajatev. Nemčija je že pristala na to, Italija si iz-
govarja pridržke, pa tudi Anglija se boji protestov
svojih dominijonov, če bi se dovolile preference
za pšenico. Pomožno posojilo za Avstrijo pa še ved-
no ni urejeno, ker se Nemčija noče odreči politiki
Anschlusa.

Dr. Willan nevarno obolel

Dunaj, 1. julija. tg. Na današnji seji manjšin-
skega kongresa se je okoli druge ure popoldne
predsednik kongresa 54-letni dr. Josip Willan ne-
nadoma onesvestil radi krvavitve v možganih. Re-
ševalno društvo ga je takoj prepeljalo v sanatorij
Löw.

82 milijard zlata

Pariz, 1. julija. tg. Sedaj se je odposlal zadnji
del zlata v vrednosti 2 in pol milijonov dolarjev v
Francijo, s čimer je končana »repatriacija« dolar-
skega imetja francoske narodne banke. Zlata za-
loga banka sedaj več kot 82 milijard in presega ob-
tok bankovcev že za poldrugo milijardo.

Smrtne obsodbe v Rovnu

Varšava, 1. julija. tg. V Rovnu sta bila obso-
jena zopet dva Ukrajinci na smrt radi vohunstva
za Sovjete. Z njima je doseglo število smrtnih ob-
sodb radi vohunstva že nad 50 primerov.

Madžarski državni dohodki zarubljeni

Budimpešta, 1. julija. tg. Mandatarji madžarske-
ga državnega posojila iz l. 1924 so zarubili v varnost
posojila zastavljeno madžarske državne dohodke,
ker je madžarska vlada radi pomanjkanja deviz eno-
stransko razširila transferni moratorij tudi na ob-
restno službo posojil Zveze narodov.

Zagrebska vremenska napoved: Pretežno jasno,
podnevi lahko oblačno, stalno in vroča.

Propadanje svetovne trgovine in mi

Reparacijski problemi, ki so po dosedanjih pogajanjih v Lozani vsekakor stopili v novo razvojno dobo, s tem seveda še dolgo niso in tudi ne bodo rešeni in končani. Ne glede na politične posledice in ozadje je bil angleški predlog, da se črtajo vsi dolgov, ki izvirajo iz vojne, najpametnejši in je tudi gotovo, da bomo prej ali slej doživeli vsaj delno črtanje reparacij in v tej zvezi tudi vojnih dolgov. Kajti le tako bo mogoče onemogočeno gospodarstvo vsega sveta obnoviti in oživiti. Prišel bo čas, ko tudi politična strahla kakor garancije varnosti in slično ne bo več imelo efekta. Že danes vidimo, da je francosko svarilo Angležem, češ, da bi nemška trgovina, osvobodena vseh vezí in omejitev, ki so v zvezi z reparacijami, postala za trgovino vsega sveta, posebno pa za angleško trgovino nevarna, popolnoma neučinkovito. Anglija, ki je prešla od svobodne trgovine danes na carinsko zaščito svoje države, nima glede svobodne nemške trgovine toliko strahu, da bi radi te morebitne koristi se odpovedala koristim, ki bi nastale vsled intenzivnejše trgovine. Skupno z angleškimi krogi so tudi skoro vsi trgovski izvedenci mnenja, da bi bil eden izmed glavnih faktorjev obnove gospodarskega življenja svetovni promet med državami, kolikor mogoče malo oviran od carinskih in denarnih zadržkov. Poglejmo samo, kam je dovedel sedanji gospodarski sistem in mednarodni gospodarski položaj našo državo! Po uradnih podatkih se je zmanjšal jugoslovanski izvoz v maju t. l. za 42% napram istemu mesecu preteklega leta, ali, v številkah od 337 na 220 milj. dinarjev. Sicer se smemo tolažiti, da položaj v drugih državah tudi ni ugodnejši. Vendar pa ne more takih gospodarskih sprememb prenašati nobena država preko daljše dobe, in tako tudi mi ne.

Predvojni razvoj gospodarstva je bil izrazito usmerjen navzgor. Množilo se je prebivalstvo in blagostanje, kljub temu pa je bilo dela dosti za vse in poraba industrijskih izdelkov je stalno narasčala, enako izraba naravnih sil in zakladov. Mednarodni trgovski odnosi so bili vedno tesnejši in svoboda gibanja poedincev in raznih tujih držav glede izvrševanja poslov in poklica je bila praktično neomejena.

Te razmere je prekinila svetovna vojna. Stare vezi, ki so prej spajale poedine države, so bile deloma razrahljane, deloma pretrgane. Države, ki prej niso imele lastne industrije, so si med vojno tako ustvarile ali pa pričele s tem po vojni. Na podoben način pa so zopet prej izrazito industrijske države pričele pospeševati in podpirati poljedelstvo. Spremenila se je gospodarska slika sveta, kljub temu pa se je polagoma zopet pričelo medsebojno trgovsko življenje, ki je leta 1929 doseglo višek povojne dobe. Od tedaj naprej pa moremo opazovati stalno nazadovanje gospodarstva, ki se kaže v razpadanju trgovine in finančne moči raznih držav. Polzusi poživljenja onemogle trgovine s pomočjo kompenzacijskih pogodb, ki naj bi v kolikor mogoče velikem obsegu omogočile direktno izmenjavo blaga brez denarja, kakor je predlagana izmenjava brazilске kave za nemške stroje in so stavljeni slični predlogi za izmenjavo žita z državami Podonavja. Za ta način trgovskega poslovanja so se pričeli zanimati celo Angleži, dasi pomeni povratek k najenostavnejšemu načinu trgovskih običajev, to pa radi tega, ker bi se dali na ta način pridobiti nazaj oni angl. funti, ki jih dolguje inozemstvo Angležem.

Ustanovitve klirinškega prometa med raznimi državami, kakor ga imamo n. pr. z Avstrijo, Švico, Češkoslovaško in Nemčijo nikakor ne more v polni meri nadomestiti svobodnega denarnega prometa ter je le nek nadomestek, ki naj vsaj deloma omogoči in olajša denarni promet.

Se pred primeroma kratkim časom je vladala pri nas neka gospodarska megalomanija, če smemo oni pojav tako imenovati, ki se je polastila sicer

treznih in pametnih ljudi. Ne samo na političnih shodih, temveč celo na resnih strokovnih predavanjih smo čuli, da moremo popolnoma neodvisno od inozemstva urejevati naše gospodarstvo, da smo tudi dejansko neodvisni, ker se moremo brez tuje pomoči prehranjevati. Nasprotno pa, da so drugi od nas odvisni, ker tega ne morejo. Žalibog pa ni ostalo samo pri takem govorjenju. V mnogih slučajih smo urejevali trgovske stike s tujimi državami po teh načelih. Uspeh oziroma neuspeh tega postopanja ni izostal. Naš najbližji industrijski sosed, Avstrija, krije že skoro 80% agrarnih potrebščin iz lastnih virov. Če pa je pametno, da se dopusti propadanje industrije na korist poljedelstva pa je drugo vprašanje, ki tu ne pride v poštev. Naravno moramo tudi to odobravati, ako smo svoječasno odobravalí načelo lastne prehrane kot glavno in zahtevali, da se temu vse drugo podrejuje.

Kakor v Avstriji, tako imajo tudi v Češkoslovaški agrarni krogi mogočen vpliv. Res je sicer, da smo v prvih 4 mesecih t. l. izvozili v to državo žita v vrednosti 62 milj. Kč. Upoštevati pa moramo, da sta Češkoslovaška in Madjarska še vedno v medsebojni carinski vojni, ki pa tudi ne more večno trajati. Pred nedavnim pa je omenil češkoslovaški ministrski predsednik, ki je agrarec, ureditev uvoza poljedeljskih produktov. V tem slučaju moramo biti pripravljeni, da se bodo za uvoz ne olajšave našega žita zahtevale protiusluge glede uvoza češkoslovaških industrijskih proizvodov.

Produkcija raznih rud, ki je vedno tvorila v naši bilanci zanesljivo aktivno postavko, je deloma padla celo preko 50 odst. Podobno je na drugih tržiščih za izvozno blago. Nas Slovence je posebno hudo prizadelo nazadovanje izvoza lesa, kar pa more biti za našo bodočnost vendarle tudi koristno, ker se je izsekavanje tekmo zadnjih let vršilo popolnoma nesistematično in pogosto dovalo le v nezadostni meri. Les je snov, ki se bo vedno rabila (stavbe, papir, umetna svila) in bo vsled tega gotovo pridobila na vrednosti, dasi cene ne bodo morda dosegle one fantastične višine, kakor pred nekoliko leti.

Tako zvani žitni režim je bil neuspeh, to vemo vsi. S tem je bil podan nov dokaz, da je vsaka intervencija države, ako hoče poseči v normalno poslovanje gospodarstva in trgovsko življenje brezuspešna. V nobeni državi ni uprava tako elastična, da bi se mogla s tako naglico prilagoditi izpremembi razmer, kakor store to trgovski krogi. Treba je zato, da se država omeji na svoj delokrog, kot sklepanje dobrih trgovskih pogodb in sličnih dogovorov, da izvaja nadzorstvo nad poslovanjem trgovskih institucij.

Predvsem pa se moramo zavedati tega, da smo glede našega gospodarskega ozdravljenja navezani skoro samo na lastno moč. Nikakor nečemo s tem zanikati korist in potrebo tuje pomoči. Vendar je tuja pomoč vedno združena z neljubimi posledicami, ker tudi najboljši prijatelj skuša s tem, da drugemu pomaga, tudi sam sebi pomagati. Celokupni narod se mora zavedati tega, da so primerne današnji težki časovi tudi težke žrtve, ki morajo biti sorazmerno razdeljene na več in manj premožne sloje, na visoke in nizke. Le tako, da se vsak zaveda, da nosi vsakdo del skupnega bremena, je mogoče ustvariti ono zadovoljstvo in notranjo silo, ki jo rabita narod in država za izvrševanje težkih in odgovornih nalog.

Rabimo močnega kmeta, ki ga ne tlači skrb in denarna stiska, rabimo pa v isti meri tudi industrijo, ki naj krije domačo porabo enostavnih industrijskih izdelkov, ker za druge stvari za enkrat še ni toliko potrebe, da bi bilo osnivanje take industrije gospodarsko upravičeno. Rabimo mi in vsa Evropa svobodne meje, za blago in ljudi, da more vsak v svobodnem tekmovanju izrabiti svoje sile na onem polju, na katerem ima največje zmožnosti.

ni tako. Če primerjamo število brezposelnih v mesecu aprilu, maju in juniju s števili v januarju, februarju in marcu, vidimo, da je ostalo število brezposelnih enako veliko, ali pa, da je celo naraslo. Le v malokaterih državah je padlo število brezposelnih za spoznanje. To vsekakor dokazuje, da se je splošni položaj zelo močno poslabšal, zlasti se zato, ker so zadnje čase skušale nekatere države z zakonodajo preprečiti naraščanje števila brezposelnih in ga po možnosti celo zmanjšati.

Če primerjamo števila iz prvega četrtletja z drugim četrtletjem letošnjega leta, potem vidimo, da je narasla brezposelnost od 11,3% na 13,3% v Češkoslovaški, od 22% na 22,1% v Britaniji, od 6,7% na 6,8 na Japonskem, od 14% do 15,3% na Poljskem in od 23,1% na 31% v Združenih državah.

Pač pa je padla brezposelnost v Belgiji od 43,2% na 42,7%, v Nemčiji od 33% na 30,4% in v Švici od 25% na 23%.

Zaključni račun za 1930-31

Te dni je bil v finančnem ministertvu izdelan definitivni zaključni račun za prorač. leto 1930-31, katerega je že odobrila Glavna kontrola in ki bo sedaj predložen skupščini.

Iz uvođa k poročilu finančnega ministra posnemamo, da je bilo v letu 1929-1930 pri dohodkih 9018,3 milj. izdatkov 7386,0 milj., torej presežka 1632,3 milj., kasneje 1930-1931 pa so dohodki padli na 8476,4 milj., izdatki pa so narasli na 8.041 milj. in je znašal torej presežek 435,5 milj. Din. Pri tem je treba upoštevati, da so dohodki leta 1929-1930 bili znatno višji kot proračun, dočim so 1930-1931 bili manjši.

Proračun izdatkov je bil prekoračen samo pri državnih dolgovih za 80 milj. Din, dočim so ostala ministrstva izkazovala manjše izdatke kot so bili proračunani.

Saldo obratnega kapitala je znašal v začetku leta 635 milj., sušicit 1930-1931 je znašal 435,5 milj., po odbitju izdatkov od dohodkov se je obratni kapital zmanjšal na 128,8 milj. Din. Nadalje so se v teku leta povečali vsi fondí od 680 na 902,2 milj. Din. Nadalje so znašala dne 31. marca vsa aktiva 5351,4, pasiva pa 5222,5 milj. Din, tako da predstavlja presežek obratni kapital,

Revizija obsodbe oficirjev mariborske garnizije

Belgrad, 1. jul. I. Snoči ob 10 je padla končno veljavna sodna odločitev višjega vojaškega sodišča v zadevi mariborskih zarotnikov. Višje sodišče je tekot celega večerajšnjega dne studiralo akte, ki se nanašajo na mariborske zarotnike, kateri so bili obsojeni od vojaškega sodišča I. stopnje. Višje vojaško sodišče je potrdilo obsodbo vojnega sodišča, po kateri je bil podporočnik Dragoljub Atanacković obsojen na smrt. Pehotni poročnik Miroslav Altarar, ki je bil od vojaškega sodišča I. stopnje obsojen na smrt, je bil s sklepom višjega vojaškega sodišča obsojen na 12 let robj. Sodni kolegij je bil namreč mnenja, da Altarar ni prekršil točke 2 čl. 1 zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi, ali z drugimi besedami, sodni kolegij višjega vojaškega sodišča je smatral, da Altarar ni bil član ... pač pa je bil obsojen na 12 let robj. radi tega, ker je izpustil iz zapore aretiranega Milojkovića, pobegnil z njim iz garnizije in da si je poleg tega še prilažil 2000 Din iz garnizijske blagajne, ko je bežal proti meji. Tudi za ostale obsojene častnike je višje vojaško sodišče spreminilo kazni, na katere so bili obsojeni od vojaškega sodišča I. stopnje, ker je sodni kolegij smatral, da obstojajo olajševalne okoliščine, ki se lahko aplicirajo v njihovem slučaju. 15 letna kazen, ki je bila prvotno prisojena majorju Vojislavu Djokiću, je potrjena s sklepom višjega vojaškega sodišča, toda spreminjena je kvalifikacija njegove krivde s sedanjim sklepom. Vsem ostalim častnikom so bile kazni

znižane. Pehotni poročnik Momčilo Milutinović, ki je bil prej obsojen na 10 let robj., je dobil sedaj samo 8 let; podporočnik Božidar Paunković, ki je bil prvotno obsojen na 10 let, je znižana kazen na 3 leta; istotako je znižana Dragoljubu Todoroviću kazen od 10 na 5 let; topničarskemu podnadredniku Zivoradu Iliću je znižana kazen od 10 na 3 leta robj.; pehotni poročnik Marko Marković, ki je bil od voj. sodišča I. stopnje obsojen na 10 let robj., je bil sedaj oproščen, ker se je višje voj. sodišče prepričalo, da ni ničesar zagrešil, ampak da je samo slišal nekaj o obstoju ...

od svojega predpostavljenega starešine, majorja Vojislava Djokića, ki je bil poveljnik vojašnice; pehotni poročnik Mihajlo Ristić, ki je bil prvotno oproščen, je sedaj obsojen na 2 leti robj. radi tega, ker je 16. aprila zvedel od področnika Atanackovića, da se pripravlja ... pa ni o pripravah nikogar obvestil; glede podporočnika Dušana Šurđilovića in pehotnih podnadrednikov Čedomira Petrovića in Lazarja Grujina je višje voj. sodišče potrdilo sodbo voj. sodišča I. stopnje. Sodba višjega voj. sodišča je izvršljiva takoj. Kolegij višjega vojaškega sodišča je bil sestavljen iz diviz. generala Vojislava Nikolajevića kot predsednika, člana sta bila pehotni brigadni general Peter Radivojević in pehotni brigadni general Kosta Vujić. Kot stalni sodnik je fungiral sodni brigadni general Dimitrije Šadnjac. Drugi stalni sodnik kolegija pa je bil sodni podpolkovnik Milan Antić.

Krvav spopad med kmeti in orožniki

Dve osebi ubiti

Belgrad, 1. jul. Agencija Avala poroča: Dva nekako ob 9 med sejmom na Ubu se je pojavil bivši narodni poslanec Vojislav Lažić s skupino svojih pristašev in skušal prirediti na sejmu shod, čeprav tega ni bil prijavil po zakonu.

Pozvan od zastopnikov oblasti, naj se odstrani, Lažić ni hotel poslušati naredbe oblasti, marveč je pozval prisotne k odporu, nakar so njegovi spremljevalci začeli metati na organe oblasti ka-

menje. Pri tem so zadeli štiri orožnike in dva policijska uradnika.

Tedaj je neki napadalec streljal z revolverjem in hudo ranil nekega orožnika. Orožniki so zato rabili orožje in pri tisti priliki sta bili ubiti dve osebi, ena teh je prej streljala z revolverjem in ranila orožnika. Več drugih oseb je bilo tudi ranjenih. V splošni zmedbi je nato Lažić pobegnil.

Preiskava je v teku in krivci bodo po zakonu najstrožje kaznovani.

Avstrijski fašisti na delu

Surov napad sredi Dunaja

Dunaj, 1. jul. Ž. Snoči je bila v tukajšnjem Country klubu v Lenzu prirejena skupna večerja zastopnikom industrije, katere so se udeležili tudi inozemski diplomati in avstrijska visoka družba. Prisotnih je bilo kakih 80 do 90 inozemskih predstavnikov industrije, bank itd. Naenkrat je klubskih prostore obkolilo kakih 60 do 70 Hakenkreuzlerjev v uniformah, ki so vdrlí v prostore z vzkliki: »Zivio Hitler! Dol z Zidi!« Hakenkreuzlerji so pričeli goste pretepati z bikovkami, ki so jih prinesli s seboj. Najbolj pošteno so premikastili romunskega poslanika Bradiceanu, ki so ga nato še vrgli po stopnicah, za njim pa stol in mizo, kjer je sedel. Ko je rekel, da je Rumun, so napadalcí zavpili: »Mi ne rabimo Rumunov!« Težko je bil ranjen tudi argentinski poslanik Bordegreen in italijanski vojni ataše, major Fabri. Nadalje so napadli tudi atašee jugoslovanskega poslanstva Babič-Gjalskega. Batine je dobilo tudi več avstrijskih industrijcev, med njimi ugledna baronica Silva Tripkovich, baron Guttman, baron Wolfgang Guttman in drugi.

To so bili povečini ljudje, ki so z velikimi zneski podpirali narodnosocialistični pokret. Materijalna škoda v klubu je zelo velika, ker so napadalcí razbili okna, stole in opravo. Neki natak je pričel streljati v zrak ter so se napadalcí šele tedaj umaknili in izginili. Ze ponoči je deželni glavar nižje-avstrijski izdal naredbo, da se izvrši stroga preiskava radi tega napada, ki bo imel tudi svoje posledice v mednarodnih odnosih zaradi napadov na inozemske predstavnike.

Berlin, 1. jul. AA. Na berlinski univerzi je prišlo v četrtlek spet do velikih tumultov med nacionalnimi socialisti in levičarskimi študenti. Rektor je bil prisiljen univerzo začasno zapreti.

Pri pogajanjih med rektorjem in zastopniki študentov za ohranitev miru in varnosti so zahtevali nacionalni socialisti odstranitev židovskih študentov z univerze ali pa vsaj prepoved zbiranja židovskih študentov v avli in na hodnikih univerze. Rektor je to zahtevo odklonil in predložil stvar univerzitetnemu senatu.

Pismo iz Sofije

BREZPOSELNOST V BOLGARIJI — ZADRUŽNI DOMOVI

Sofija, 30. junija.

V vsej Bolgariji je registriranih okoli 30.000 ljudi, po drugih vesteh pa se nahaja sedaj v Bolgariji okoli 68.000 brezposelnih. Brezposelní spadajo v prvi vrsti k industrijskemu delavstvu, ker so bile razne tovarne in podjetja primorana reducirati svoje obrate ali jih docela ustaviti. V splošnem se pa lahko trdi, da je brezposelnost v sorazmerju veliko manjša, kakor se slika in da bi velik del brezposelnih delavcev lahko dobil zaposlenje pri drugem delu. V slučaju gospodarske krize, kakor je dandanes na vsem svetu, mora pač vsakdo gledati, kako si pomagati ter zagrabiti za delo in zaslužek tam, kjer se mu nudi. In tako vidimo, da prihajajo dnevno v Sofijo mnogobrojni mladi kmečki fantje, ki dobijo delo pri zgradbah, med tem, ko mladi industrijski delavci rajši polegajo na solcu in zgublajo svoj čas po tisočeri kavarnah Sofije in so v breme svojim staršem. Na deželi pa povsod primanjkuje mladih delavcev, ker vsak stremi za tem, da živi v mestu, kjer se nahajajo kina, žogobrci in druge enake zabave. Obhodil sem pred kratkim nekaj vasi v srednji Bolgariji, pa sem srečal le tu in tam kakega mladega delavca. Naletel sem na vpočignega starčka 78 let, nekega deda Stojmena iz Kare Ivance, okraj Drenovo, veterana iz ruskobolgarske osvobodilne vojne, na drevesu, ko je obiral češnje, da jih proda prekupčevalcem po 2 leva za kilogram (okoli 80 par). Poleg maloštevilnih mož opravljačo dela le žene ...

Sofija sama je letos zaposlila izredno visoko število delavcev pri zgradbi tako zvanih kooperativnih domov. Kooperativne (zadrugne) hiše uživajo razne privilegije, plačajo manj davka ter so nekaj let oproščene od raznih dajatev. Zbere se nekaj ljudi, ki se domeniijo ter plačajo opredeljeno vsoto za bodoče svoje stanovanje, ki postane njegova last, kateri del hiše more v sporazumu z zadrugarji dalje prodati. Ali pa sežida tak dom podjetnik ter prodaja posamezna stanovanja na interese, na katerih ime se potem knjiži dotični del doma.

V gradbi, stroki vlada letos taka živahnost v Sofiji, da so zlasti hišni posestniki v strahu, da bodo prisiljeni jeseni znižati najemnine, ker bodo sicer ostali brez stanovalcev. Po njihovi iniciativi so že izšli članki, ki pozivljajo vlado, da napravi potrebne korake, ker s povečanjem gradbene dela znajo utrpeli kooperacije milijardne zgube.

Nehote se bo kdo vprašal, kako je mogoča v teh težkih časih velika gradbena živahnost. Odgovor je sledeči: kdor ima denar, je v strahu, da bi utegnil pasti v vrednosti. Zato je boljše, da ga spravi na varno v nepremičnine. To je vzrok, zakaj se to leto toliko gradi v Sofiji.

Gradbena podjetnost je značilno omilila brezposelnost, ki je bila v tisoce delavcev. Tudi sofijska občina bo zaposlila še nadalje

veliko delavcev pri dovršitvi vodovoda (daljnovoda) iz gorovja Rila. Da si zagigura potrebna sredstva, bo najela notranje posojilo, ki bo oproščeno vseh davkov in dajatev za dobo 20 let v obliki loterije in v iznosu 300 milijonov levov.

Z družbo »Izida« pa je sklenjen dogovor za zgradnjo prepotrebne kanalizacije na krajnih delih Sofije, katero delo se ima izvršiti v petih letih. Tudi to podjetje bo zaposlilo veliko število brezposelnega delavstva.

Kadar se bodo sklenile trgovske vezi z Rusijo, bo pa tudi industrijsko delavstvo dobilo posla, zlasti v tekstilnih tovarnah. Ali in kdaj se bo to zgodilo, je pa odvisno od raznih vplivov zunanje politike. Km.

Drobne vesti

Split, 1. julija. Ž. Davi so spremili k zadnjemu počitku kiparja Ivana Rendića. Pogreb je bil krasen in se ga udeležilo skoraj vse splitsko meščanstvo. V imenu mestne občine se je poslovil od pokojnika književnik dr. Marin Bego, v imenu banske galerije slik pa dr. Tomić.

Pariz, 1. julija. AA. Na povratku iz Dublina z evharističnega kongresa so večeraj prispeli semkaj belgrajski nadškof Rodić in še trije jugoslovanski katoliški škofje.

Gradec, 1. julija. AA. Včeraj se je tu ustrešil iz revolverja 34letni posestnik grof Adolf Janković iz Zagreba.

Zadnja poročila

Dr. Villanu je boljše

Dunaj, 1. julija. tg. Kakor doznava vaš dopisnik v pozni večerni uri, se je stanje dr. Villana zelo zboljšalo. Onesvestil se je radi preobilega dela v zadnjem času.

Angleške represalije proti Irski

London, 1. julija. tg. Pooblastilni zakon, ki ga bo koalicijski ministar predložil v ponedeljek angleški poslanski zbornici, predvideva protidredbo proti Irem, ki so odpravili prisego angleškemu kralju in nočejo plačevati zakupnin. Zakon predvideva 100% povišanje carin za irsko blago, obenem pa vsebuje tudi odredbe, s katerimi se bo onemogočil uvoz irskega blaga čez druge države v Anglijo. Delavska stranka v angleški poslanski zbornici bo glasovala proti temu načrtu.

Školje proti brezposelnosti

Pariz, 1. julija. tg. Po vzoru pariškega nadškofa je sedaj tudi lyonski nadškof odredil, da se v svrhu ublažitve brezposelnosti prenovev cerkve v Lyonu in St. Etienneu. Stroške bodo pokrili s posojilom 6 milijonov frankov.

Pričetek volilne borbe v Nemčiji

Berlin, 1. julija. Ž. V nedeljo bodo prirejene po vsej Nemčiji volivna zborovanja. Komunisti so napovedali veliko zborovanje v Lustgartnu. Centrum bo šel v volivno borbo s parolo: Brüning naj pride nazaj v zunanjo politiko, red in mir v notranjo. Narodni socialisti so napovedali več zborovanj in pohodov. V teku noči so komunisti izvršili nekoliko napadov na narodne socialiste, na katere so streljali s strojnicami. Napadalcí so nato pobegnili z avtomobilom. Ena oseba je bila ubita, neka deklica pa težko ranjena.

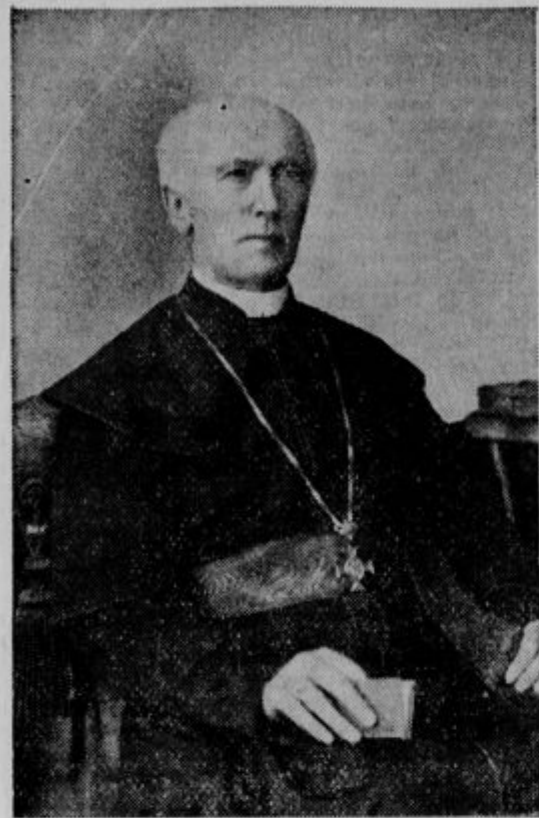
Berlin, 1. jul. AA. Pruska vlada je zavrnila zahtevo državne vlade, da prepove »Kölnische Volkszeitung« in »Vorwärts« za pet dni. Obenem je stvar predložila v odločitev državnemu sodišču.

V Zagrebu je kruh cenejši

Zagreb, 1. jul. Ž. V Zagrebu je bila ponovno znižana cena kruha, ki stane sedaj za 1 kg črne kruha 2 Din, domačega 3 Din, belega pa 3,50 Din za 1 kg. Znižanje cen kruhu je stopilo v veljavo v ponedeljek, znižala pa jih je skupina pekov.

Ob stoletnici rojstva književnika Josipa Marna

Prvo stoletnico rojstva smo Slovenci kot narod praznovali l. 1858: to je bila 100-letnica rojstva našega prvega pesnika Valentina Vodnika. Takrat smo se menda prvič kot narod zavedali, da kot narod dolgujemo hvaležnost našim zaslužnim

možem. (Takrat so naši predniki izdali Vodnikov album s prispevki 90 sotrudnikov, med njimi je bil tudi že Levstik. Marn je bil tedaj prvo leto učitelj na ljublj. gimnaziji.) L. 1863 smo že z drugimi Slovani vred obhajali tisočletnico prihoda sv. bratov Cirila in Metoda: Slovenci smo tisto leto izdali znamenito knjigo »Zlati vek«, ki jo je še uredil Josip Marn. L. 1876 je v »Slovenec« ista Marn pozival Slovence, naj bi slavili 100-letnico rojstva tržaškega škofa in pisatelja slovenskega Matveža Ravnikarja (roj. na Vačah 20. sept. 1776) vsaj v Trstu in na Vačah, mladini v spodbudo. Marnov poziv pa je bil — se zdi — glas vpijočega v puščavi. L. 1880 je zopet isti Marn sprožil misel, da treba v Repnjah praznovati 100-letnico rojstva Jerneja Kopitarja. Proslava se je res sijajno izvršila; Marn je za tisto priliko uredil še danes važno »Kopitarjevo spomenico«. V uvodu te knjige navaja Marn besede Slovačka Jana Kolárja: Narod, ki svojih slavni mož ne časti, da se mu rodi, vreden ni: Narod, ki časti in spoštuje kreposti in dejanja svojih slavni rojakov, časti in spoštuje s tem tudi sam sebe. V svojem »Jezničniku« je Josip Marn sam postavil književne spomenike več kot 200 pisateljem našim, približno 160 od teh duhovskega stanu. Maršikateri bi bil danes pozabljeni, da ga ni neutrudni spomeniški klesar Marn pozabil otelet. Ali ni torej prav in primerno, da se letos hvaležno spominjamo tudi Marnove rojstvene stoletnice?

Lani smo slavili rojstveno stoletnico Frana Levstika. Z Marnom sta bila sodobnika in si v marsičem slična: oba kmetska sinova, oba Dolenjca, oba v gimnazijskih letih ob istem času alojznika, oba sta dovršila deloma predmarno, deloma po l. 1849 že preustrojeno gimnazijo, vso z nemškimi učnimi jeziki, oba sta vse svoje sile posvetila slovenski književnosti, in vendar — po sto letih — kako različen je njiju spomin! Levstika so lani slavili vse šole, osnovne in srednje, pozna ga iz svoje čitanke že vsak osnovnošolski otrok, kaj šele srednješolci! Marn pa je pisal vsaj toliko kakor Levstik, rajši še več, in gotovo za našo književnost mnogo dragocenejši, ali življenjski »Jezničnik«v, ki je bil njegov spomenik, ni bil tako široko razširjen, ostali spisi Marnovi, po »Slovenec«, »Zg. Danice«, »Glasilu kat. družbe« i. dr. raztreseni, pa še niso — na žalost! — zbrani, in tako je Marn sedanjemu našemu rodu skoroda ... neznan.

Josip Marn - katehet

Josip Marn je bil 35 let (1857—1892) učitelj verouka in slovenske in ljubljanski veliki gimnaziji, slovstveno pa je deloval celih 43 let od leta 1849. pa do jeseni 1892, ko ga je bolezen položila na bolniško posteljo in mu je smrt (27 jan. 1893.) siloma iztrgala pero iz rok.

V dveh vzporednih smereh se je razvijalo vsa tista leta Marnovo narodno delo: kot pobožen, učen in goreč duhovnik je deloval za vero v šoli, v cerkvi, v družini in v tisku, kot iskren Slovenec in Slovan pa za materinsko istostako v šoli in v knjigi, prav po Slomškovem geslu, katero je tako rad učencem v spomin klical: sv. vera je luč, materina beseda pa ključ do prave omike. Sploh mu je bil Slomšek vzor v vsem delovanju. Kot veroučitelj je poučeval Marn verouk večino samo v nižji gimnaziji. V vseh stanih živl se nekaj njegovih učencev, ki se visokorastlega, vitkega, značilno rdečeličnega gospoda gotovo še z veseljem spominjajo. (Imeli smo ga za vzor zdravia, a zdaj vem, da je od dijaških let trpel za srčno hibo, ki ji je končno v silnih bolečinah podlegel.) S kakšnim veseljem smo se pri njem učili n. pr. Lesarjevih Zgodb sv. pisma! Dodajal je sam mnogo temeljite razlage, pa jo potem tudi zahteval. Kako radi smo ga imeli, sklepam iz tega, da se n. pr. na njegov god razred s čestitkami kar niso mogli v njegovem stanovanju (Pred škofijo št. 9) zvrstiti. Najbolj vzvišen se nam je zdel o procesiji sv. Rešnjega Telesa, ko je stopal ob naših vrstah: imel je sam knjigo v roki (brezvr?), pa tudi vsak nižjegimnazijec je imel molitvenik brez izjeme. Kakšen red je imel! In vse to je dosegel z ljubeznijo. Zdj se spominjam, da nam je v višji gimnaziji pri sloven-

ščini, ko smo čitali liriko, rad dejal: »Beseda, ki pride iz srca, tudi gre do srca.« Marn ni bil lirik, sploh prav nič pesnika (menim, da ni nikdar zagrešil nobene pesmice, saj mu jo je še za na grob materi moral prijatelj Jeran zložiti), a vsaka njegova beseda — tudi, če je bila svara — je prihajala iz ljubečega srca. Zdj vem: tako nas dijakov ni nihče ljubil, kakor katehet Marn. Ni čuda, če se je s solzami v očeh jeseni l. 1892. (4. oktobra) poslovil od ljubljene mladine in če se je glasilo njegovo poslednje naročilo profesorjem tovarišem: »Ljubite šolsko mladino!« (V spomin na 4. okt. 1892, ponatis iz »Slovenca«, št. 19). Za vero pa je Marn deloval tudi izven šole — s peresom. Kaj smo tedaj študentki vedeli, da je naš katehet tudi spreten žurnalist, ki piše članke verske vsebine v »Slovenca«? Zdj vem, da je bil profesor Marn najboljši sotrudnik pri prvih letnikih »Slovenca«, pišč kot »Istini« ali »Resnici« zelo bojevitke članke za svobodo Cerkve, o pogubnosti protiverskega šolstva, o koristi katoliškega časopisa, zlasti pa pogosto — spet po zgledu Slomškovega — budeč vero in zaupanje v slovenska sv. brata Cirila in Metoda. (Lep spomenik je postavil Marnu kot katehetu tudi Janko Mlakar v letošnjem Mentorju, t. j. v galeriji profesorov likov, str. 174. nsl.)

Marn - profesor slovenščine

Od l. 1860. dalje je Marn, naredivši pri Miklošču na Dunaju izpit, učil tudi slovenščino in sicer v nižji in višji gimnaziji. Profesor, ki ljubi svoj predmet in se v njem vedno izpopolnjuje, mora imeti uspeh, mora vneti tudi učence za tisto svojo ljubezen. Kakšna tišina je vladala v razredu, ko nam je po Safariku in Semberu govoril o starih Slovanih Nam — imeli smo ga v letih 1880—1886 — se Marn ni zdel čisto nič duhomoren, tudi ob razlagi Koseskega, svojega ljubljence, ne. Mi, tedanj dijak, nismo niti slutili, kakšne težke čase je bil moral duhovnik Marn 15 ali 10 let prej pretrpeti, ko so mu bivši učenci (Levec, Jurčič, Kersnik i. dr.) v »Slov. Narod« očitali, da je njegov pouk slovenščine suhoparen in duhomoren, da Prešerna sploh ne ume ali se sramuje, ga čitati z učenci, in

Divjanje nevihte in strele

Dve poslopji v plamenih — Voda in nevihta povzročili ogromno škodo

Slovenska Bistrica, 1. julija.

Včeraj popoldne se je razdivjalo nebo nad Slovensko Bistrico in celim pobočjem južnega Pohorja. Nevihta, ki jo je spremljalo silovito treskanje, nalive in vihar, je povzročila ogromno škodo. Po lepem dopoldnevu so se privili temni oblaki od juga ter zakrili nebo, ki se je v hipu strnilo. Rezek grom je pretresel zrak, kateremu so sledili zaporedoma novi treski, da so se vsi prebivalci v strahu stisnili v zavetje. Nekaj minut nato pa je že prišla tuluti z vso silo sirena parne žage v Slovenski Bistrici ter klicati gasilce na pomoč. Prišla je vest iz bližnje okolice, da gori v Šentovcu gosposdarsko poslopje posestnika Antona Šifta. Strela je zadela ravno v sredo strehe ter ji hlepno pognala celo poslopje v plamene. Sosedje in domači ter kmalu nato tudi še slovenjebistriški gasilci so prihiteli na pomoč. Kljub silnemu naliveu so se plameni tako razvneli, da ni bilo mogoče misliti na gašenje. S težavo so rešili živino iz gorečega hleva. Na enega vola se je zrušila goreča streha in so ga morali takoj zaklati. Velika nevarnost je pretela vsej vasi, ker je večina streh krita s slamo. Toda na veliko srečo je potegnil veter od vasi in tudi dež je močno namočil strehe, tako da je bila nevarnost za ostala poslopja odstranjena. Imenovani posestnik je hudo prizadet. Pogorelo mu je vse seno in gosposdarsko orodje ter trpi najmanj 80.000 Din škode, dočim

Izpred deželnega sodišča

Ljubljana, 1. julija.

Pred senatom treh sodnikov deželnega sodišča v Ljubljani se je danes dopolne vršila razprava proti akademiku Casarju Francu, ki ga je državno tožilstvo v Ljubljani obtožilo zločina za začeto a ne dovršeno naklepno kaznivno dejanje po § 31, § 128 kazenskega zak. (poškodba telesa ter grdo ravnanje z državnim uslužbenecem pri izvrševanju službe).

Senatu je predsedoval s. o. s. g. Kralj, obtožbo je zastopal višji državni tožilec dr. Ogoreutz, obtoženca Casarja pa je branil odvetnik dr. Marko Natlačen. V dvorani je bilo zbranih precej akademikov, tovarišev obtoženca.

Po otvoritvi razprave je državni tožilec prečital sledečo obtožnico: Casar Franc, rojen leta 1910 v Bogojini v Prekmurju in tja pristojen, slušatelj prava v Ljubljani, še nezakazan, je obtožen, da je 8. maja 1932 v Ljubljani v nameri, da ovre s silo državnega službenca pri vršitvi službene posla udaril s palico po glavi policijskega stražnika Škrka Gracijana, in mu prizadejal na zaglavju 2 cm dolgo, do kosti segajočo rano, tedaj mu prizadejal pri dejanju iz § 127 k. z. poškodbo telesa ter grdo ravnanje z njim, s tem pa izvršitev naklepne kaznivnega dejanja začel, a ga ni dovršil. Zakrivil je zločinstvo po §§ 31, 128 k. z. in naj se kaznuje po § 128 k. z.

V razlogih navaja obtožnica sledeče: 8. maja 1932, ko je policijski stražnik Škrk Gracijan z drugimi stražniki po službenem nalogu razganjal množico, ki je prihajala iz hotela na cesto. Ene so gonili v smeri proti kolodvoru, druge pa proti frančiškanski cerkvi. Med maso, ki jo je policija potiskala proti frančiškanski cerkvi in naprej na Marijin trg, je bilo mnogo akademikov in med njimi sem bil tudi jaz. Od Marijanskega trga sem krenil v smeri proti Wolfovi ulici. Tam sem opazil, kako je policijski stražnik Škrk Gracijan pretepal nekega kmetskega fanta. Dogodek sem opazoval popolnoma mirno. Naenkrat se je dotični kmetski

mu je Stritar l. 1873 »posvetil« svoj XIV. dunajski sonet:

»Oj učenik slovenskega jezika,
kakor ti lepa je naloga dana!
Mladina za vse lepo, blago vžgana,
očeta naj te ljubi in vodnika.

A če nikogar tvoj poduk ne mika,
če učenost je tvoja vsa neslana,
mladini pusta, neprebavna hrana:
tedaj ti nisi vzor nam učenika...

Vsega tega mi nismo nič več vedeli, nič več niti slutili ali čutili pri njegovem pouku. Zdj vem, da so se nasprotja sčasoma obojestransko ublažila: nekoliko se je približal Prešernu Marn, nekoliko so uvideli svoje pretravanje »mladoslovenca«, in tako se je zgodilo, da so že l. 1882 »mlado- in staroslovenca« Marna soglasno postavili na čelo prvemu našemu književnemu zavodu, Slovenski Matici, kar je ostal — predsednik — prav do smrti, in da je ob grobu (1893) isti Fran Levec izrekel prekrasne besede: »Boljšega moža pač v zadnjih letih ni imela Ljubljana, in okoli tega moža smo se radi zbirali zastopniki raznih stanov in raznovrstnega prepričanja... Previdno, modro in uspešno je po valovitem morju krmaril ladjo naše »Slovenske Matice«, dokler mu ni na veliko žalost vse slovenske zemlje krmilo padlo iz rok — žal, veliko prerano!«

Marnov spomin ne bo zlepa pozabljen. V šolskih čitankah res ni njegovih spisov; ali pojdit v našo študijsko knjižnico: tam boste zvedeli, da Vam skoro vsako knjigo radi posodijo za nekaj tednov na dom, Marnovega »Jezničnika« pa niti za en dan ne, ker ga naši znanstveniki dan za dnem hodijo vpraševati za svet in — se učiti iz njega.

Jutrišnja proslava

Jutri, v nedeljo, 3. julija, bomo torej s hvaležnostjo proslavljali, kolikor pač krajevni odbor zmora v ta namen, v Stangi nad Litijo stoletnico rojstva (rodil se je dne 13. marca 1832) našega zaslužnega književnika in mladinskega, častnega kanonika, profesorja Josipa Marna. Ob 10 dopoldne bo v župni cerkvi štangarski sv. maša, nato pa pred cerkvijo slavnostni govor. Iz Ljubljane se odpeljemo ob 7.18 do Jevnice ali pa do Litije, kakor komu drago, od obeh točk je do Stange nekako dve uri. Proslava se vrši ob vsakem vremenu.

Pixavon-Shampoo
ohrani lase zdrave in
varuje pred
izpadanjem las

sarju. Obtoženec je mirno stal v Wolfovi ulici, se ni vmešaval v postopanje stražnika, ni grajal in mu sploh ni dal niti najmanjšega povoda, da se spravi nanj. Stražnik se je meni nič, tebi nič obrnil proti njemu in ga udaril. Casar je na to reagiral samo z besedami: »Ne bodite grobi!« Za odgovor je dobil drugi udarec, ne da bi dal zanj kaj povoda. Nato je reagiral s protiidarcem. Ni udaril, da bi oviral stražnika pri izvrševanju njegovega posla, nego je bil smoter njegovega udarca ta, da napravi konec batinanju. Zagovornik je poudarjal, da je stražnik v tem slučaju daleko prekoraj svojo službeno pravico, ker pretepavanje ne spada v izvrševanje njegove službe. Njegovo postopanje v tem slučaju je smatrati za izrazito protizakonito in protipravno. Predlaga radi tega, da se obtoženec oprosti.

Poleg tega pa tudi predlaga, da se priče Škrka Gracijana ne zapriše, ker je po izjavah tako obtoženca kakor priče Dermastje in Kukoviča dokazano, da je bil takrat silno nervozen in ni mogel objektivno presoati dogodkov, ki so se okrog njega godili. Temu predlogu je sodišče ugodilo.

Nato je bila razglašena obsodba: Obtoženi akademik Casar Franc je kriv, da je dne 8. maja 1932 po lastnem priznanju udaril prizadejal Škrka Gracijana s palico po glavi in mu prizadejal 2 cm dolgo rano, segajočo do kosti. V smislu § 131 k. z. pa se oprosti vsake kazni. Obsodi se samo na povračilo sodnih stroškov, ki pa se proglašajo za neiztirjljive.

Kot razloge za oprostilno razsodbo navaja sodišče to, da je obtoženec s svojim dejanjem samo reagiral na protizakonito in neupravičeno postopanje stražnika Škrka.

Blagoslovitev gasilskega doma v Kresnicah

V Kresnicah so si gasilci zgradili lep Gasilski dom. V domu, ki je 15 m dol in ga krasí 14 m visok stolp za sušenje cevi, je tudi kraju primerna dvorana z odrom za prirejanje iger. Slovensna blagoslovitev in otvoritev doma bo to nedeljo 3. julija ob pol 3 popoldne. Ker bo s to slovesnostjo združen tudi zlet Litjske gasilske župe v Kresnice, ki bo še posebno povzdignil to za ta kraj izredno slavno, pričakuje mnogo gostov, zlasti gasilcev, ki jim bodo priredili ob tej priliki prijetno vrtno veselico s sodelovanjem litjske gasilske godbe. Obilna udeležba prijateljev gasilstva bo domačim gasilec najlepše priznanje za njihov trud in žrtve. Gostom bo za povratek proti Zidanemu mostu na razpolago tudi nočni turistovski vlak, ki bo imel to nedeljo izjemoma postanek tudi v Kresnicah (ob 22.44).

Izjava misijonarja J. Godine o prekmurskih legijonarjih

Ob priliki proslave legijonarjev v Dol. Lendavi (letos spomladi) je neki slov. dnevnik prinesel o proslavi in prekmurskih legijonarjih obširno poročilo. Prekmurski akademiki v Ljubljani so naprosili g. misijonarja J. Godino, ki je osebnio in vodilno sodeloval pri vseh poskusih zasedbe Prekmurja v l. 1918 in 1919, naj se izjavi, kako je s prekmurskimi legijonarji. G. misijonar — bivši legijonar — je dal sledečo izjavo:

Prekmurski legijonarji so vsi tisti Prekmurci, ki so v letih 1918-19 prišli prostovoljno za orožje ter bili pripravljani dati tudi življenje za osvoboditev Prekmurja od Madjarske in njegovo priklonitev k Jugoslaviji. Imeli smo v glavnem tri skupine takih legijonarjev in sicer:

1. Legijonarji, ki sem jih zbral jaz ob priliki, ko sem dne 24. decembra 1918 kupoval čez Muro prve jugoslov. čete in ki so pomagali pri zasedbi občin okoli Črensovca ter stopili v boj pri napadu Madjarov dne 27. decembra.

2. Legijonarji, ki smo jih organizirali nadporočnik Vörös, Jerič, M. Kuhar in jaz v Ljutomeru — na iniciativo g. generala Maistra (malo pred koroško ofenzivo) spomladi 1919. Ti legijonarji so — ker je g. general Maister bil prezaposlen s koroško fronto — nameravali sami zasedeti Prekmurje; namero so opustili na intervencijo antantne komisije, ki je prišla v ta namen v Ljutomer.

3. Legijonarji v Strigovi. To so bili pretežno legijonarji iz Ljutomera in nekaj novodošlih. Bili so dodeljeni tamkajšnji (večinoma dalmatinski) sokolski legiji. Pri teh je bil ves čas g. Miha Kuhar. Ko sem sredi junija 1919 prišel v Strigovo še jaz, smo organizirali tu s temi legijonarji posebno prekmursko organizacijo. Ti so sodelovali pri končni zasedbi Prekmurja meseca avgusta 1919.

Nekoliko obširneje sem o tem pisal v »Slovenec« 1919. Pri proslavi legijonarjev v Dolni Lendavi jaz nisem sodeloval. Kolikor mi je znano, tudi nobeden od ostalih voditeljev ne; zato ne morem o njej nič reči.

J. Godina.

Fotoamaterji!

Povečave Vasih negativov Vam

lepo in poceni napravi

fotooddelek Jugoslov. knjigarne

Ljubljana Zahtevajte cenik!

Ljubljana

Delavci pri Ljubljani v divji stavki Zahtevajo samo 4 Din na uro — Težko delo pa malo mezde vzrok stavke — Stavkajoči nimajo organizacije

Ljubljana, 1. julija

Mnoga javna dela v Ljubljani, ki so letos odpadla, čeprav so bila nameravana, so povzročila precejšnje število brezposelnih stavbinih delavcev. Nekatera gradbena podjetja, ki izvršujejo letos po preostali javna dela, plačujejo zaposlene delavce po neprimernih mezdah. Z eno to je bilo med delavci Dukičevega podjetja veliko nezadovoljstvo. Podjetje »Slograd«, ki god ukrarno letos nadahuje regulacijska dela, pa plačuje svoje delavce povsem nezadostno. Kdor je kdaj v prejšnjih letih opazoval delavce pri takih težkih delih, je mogel opaziti vsaj to, da so približno dobro hranjeni. Kdor pa je letos opazoval delavce pri regulaciji Ljubljane, je mogel skoraj pri vsakem delavcu opaziti, da ti reveži niti ne zaslužijo toliko, da bi se mogli kljub svojemu težkemu delu zadostno prehraniti in pošteno prespati. Skrajno nizka meza in naporno delo sta končno tudi izzvala reakcijo, ki je nastopila danes.

Naš poročevalec je danes obiskal stavkajoče delavce na nabrežju Ljubljane v bližini Hribarjeve tovarne.

Prvi vtis: Struga, ki komaj čaka delavnih rok, je polna blatne mlakuže, ki je tukaj vonju še bolj neprijetna kakor sredi mesta. V bližini je bolnišnica, na vrhovih sede bolniki, skoraj vsakdo pa ima robec pred nosom. Vonj iz Ljubljane tudi bolnišnic ni prijeten. Od bolnišnice nižje ob levem in desnem bregu pa sede v soncu delavci. Vsi so v svojih skromnih oblekah, to se pravi, strgani, vendar pa vsi snažni. Nikjer ni nobene stavkovne straže, ker je vsak od teh sam zase že straža, da nihče ne pride delat za dosedanje sramotno mezo.

RAZGOVOR Z DELAVCI

Delavci pripovedujejo:

»Nič se nismo zmenili, kar sami od sebe smo zapustili delo. Nekaj mož je res snoči stopilo skupaj in se domenilo, da je meza 3 Din na uro precejšnja. Davi ob 6 pa smo vsi pustili delo, mi hočemo 4 Din na uro!«

»Pa imate kakšno organizacijo, kdo vas vodi, kdo podpira?«

»Nič nimamo, med nami ni nobenega, ki bi bil odgovoren. Vsi smo odgovorni. Do sedaj je red, zato ker še nobenega ni bilo, ki bi se prodal za 3 Din na uro. Vidite, okoli 500 nas je in nihče noče prijeti za delo. Če bi vi videli, kaj smo trpeli, bi nas razumeli!«

»Kakšne pogoje pa ste imeli?«

»Zjutraj smo morali priti na vse zgodaj, dokler nismo odpravili svojega šlita. Delati smo morali neprestano, brez odmora. Brez minute počitka, dokler ni minil prvi šlit, to je devet ur. In veste kje? Pogledajte!« (Delavec pokaže na globoko kalužo v Ljubljani.)

»Ni veliko, kar zahtevamo, samo osemurnik zahtevamo in pa 4 Din na uro. Ali veste, da niti za kožo nimamo. Tu smo od povsod. Dosti nas je Slovenec iz Prekmurja, iz Stajerskega, pa tudi iz okolice Ljubljane nas je dosti, smo pa tudi iz Bosne in Dalmacije, iz Hrvatskega Zagorja. Vsi pa držimo skupaj! Vsi smo za osemurnik in za 4 Din na uro.«

»Ste se že kaj pogajali s podjetjem?«

»Izkaže se, da ti delavci poznajo prav za prav samo polirja in glavnega inženjerja, njunih imen niti ne vedo in komaj si med seboj dopovedo, da so uslužbeni pri »Slogradu«.

»Poslali smo štiri moške k glavnemu inženjerju. Glavni inženjer pa je dejal (primorski begunc delavce pojasni, da so bili pri »kapotcu«), da podjetje nikakor ne more plačati več kakor 3,25 Din na uro in še bo samo težko shajalo. Mi delavci tega ne verjamemo. Mi zahtevamo 4 Din na uro.«

»Pa boste vzdržali?«

»Bomo!«

»To ste sami sami, kajne?«

»Več kot polovica nas je oženjenih. Imamo družine. Ne maramo, da bi podjetje za nas napravilo barake. Zvečer bi radi šli k svojim družinam. Morda bi se sami zadovoljili z barakami, ki jih še nimajo. Pa še ti najbrže ne bi bili zadovoljni.

10 %

Zaradi preselitve trgovine iz Sv. Petra ceste št. 3 v lastno hišo na Sv. Petra cesti št. 11 se prodaja vse modno blago 10% ceneje. — Se priporoča

tvrdka IGN. ŽARGI

Josip Jagodic:

Popolni spomini iz Bosne

(Konec.)

Zapeljali smo v mesto. Travnik je eno izmed najimennejših bosanskih mest. Leži na bregovih reke Lašve in je sezidano deloma v dolini, deloma na obronkih Grahovine in Vlašič-planine. Od 16.000 prebivalcev je največ muslimanov. Katoličani imajo v mestu svojo župnijsko cerkev, vendar prebiva večina vernikov po okolici mesta. Tudi privoslavni imajo v mestu svojo cerkev. V mestu je srednjeveški grad, ki ga je sezidal bosanski kralj Tvrtko II. Pravi, da je stala na mestu današnjega Travnika rimska naselbina »Leusaba«.

Pripoveduje se, da je stalo na levem bregu Lašve med današnjim Travnikom in vasio Putačovo mesto Lašva in da so se takrat na prostoru današnjega Travnika razprostirali zeleni logi, vrtovi in travniki. Od tod da je ime današnjega mesta. Travnik so pozidali Turki, ko so v drugi polovici 15. stoletja zapustili Lašvo.

Kmalu po zgradbi Travnika se je preselil sedež bosanskih velikih vezirjev (sultanovih namestnikov) iz Sarajeva v Travnik. Gotovo iz vzroka, da so bili veliki vezirji bližje ogrski deželi, s katero so se skoro vedno vojevali. Leta 1890 je Husein Berbirli aga naščuval bosanske plemenitaše k vstaji. Travnik je padel in veliki vezir se je moral ostro pokoriti. Ko je potem leta 1890 Omer paša preložil vezirski sedež v Sarajevo, je Travnik izgubil svoj prejšnji pomen.

Pred tridesetimi leti je skoro celo mesto pogorelo. Ogenj je uničil okrog pet sto poslopij. Zato ima mesto kaj različno lice. Leta 1894 je mesto dobilo železnico. V kraju je turško semenišče z mošejo, nov »konak« (okrajno uradno poslopje), nova vojašnica, več džamij. Največje in najlepše poslopje Travnika pa je nadškofijski konvikt z malim semeniščem in s popolno gimnazijo. Zavod in gimnazijo oskrbujejo o. jezuitje. Zgradba sicer daleč ne dosega našega zavoda v št. Vidu, a je vendar obširna in mogoča. Človek se mora

Podjetje nam naj naše delo pošteno plača, za hrano in stanovanje bomo že sami poskrbeli. Veste, gospod, da niti pitne vode nimamo.

Iz gneče delavcev okoli poročevalca se prerije mlad, bled fant. Z zagrinostjo vpraša: »Ali je res mestna občina pri našem podjetju?«

Poročevalec je lojalno pojasnil: »Kolikor jaz vem, ne!«

Delavci »Slograda« sedaj ležijo na bregovih Ljubljane, lačni so, vodovod je zaprt, in če je kdo od njih žejen, mora daleč k prebivalcem Most in Kodeljevega iti beračiti vode.

»Fehtanja smo navajeni. Devet ur smo trdo delali vsak dan, pa smo še morali fehtati za hrano. Nas ni sram hoditi fehtati za vodo!«

Ta suhi pogovor, ki ga je imel naš poročevalec z delavci, ki so danes stopili v divjo stavko, razodeva žalostno sliko. Vsaj pri javnih gradnjah sme javnost zahtevati, da je delo pošteno plačano. Pojav divje stavke v Ljubljani je slab omen!

Dejstvo je, da sedi v upravnem odboru »Slograda« g. mestni župan dr. Dinko Puc, čigar zmoglosti in lastnosti ceni vsa Ljubljana. Nedvomno bo naša javnost z zaupanjem pričakovala od g. župana, ki je bil nedvomno delno kompetenten pri oddaji del in pri prevzemu, da se bo zavezal za upravičene, socialno in moralno utemeljene zahteve ubogih delavcev ter da bo tako pri tehnično navodstvu za regulacijo Ljubljane kakor pri podjetju »Slograd«, zlasti pa še pri mestni občini, izposloval, da bo ustrezno res skromni želji teh ubogih delavcev po povšanju mezde od 3 na 4 dinarje na uro in po uvedbi osemurnega delavnika. Pripomniti je treba, da je naša država podpisala washingtonsko konvencijo o osemurnem delavniku in da po naših zakonih ter naših mednarodnih socialnih pogodbah velja deveta ura dela za nad. uro!

KAVA dnevno sveža pri
LEGI, MIKLOŠEVA C. 18
Specerija, delicata, za jutrkov.

○ Danes vsi na kolodvor! Danes prispejo v Ljubljano z vlakom ob 8.50 dragi ameriški izletniki. Na kolodvoru jim priredijo nacionalna društva svečan sprejem. Pozdravi jih tudi godba »Sloga«. Prihiti v velikem številu na kolodvor k temu sprejemu!

○ Sentpetersko prosvetno društvo priredi to nedeljo izlet v Stango in na Janče ter vabi člane, da se tega izleta v obilnem številu udeležijo.

○ Pecen škuke na ljubljanskem ribjem trgu. Včeraj je zopet dospelo iz Čakovca 475 kilogramov podonavskih škuk, katerim je bila cena 12 Din za kg. Vse ribe so bile prodane, ker jim je bila cena zelo nizka. Posledice so se pokazale že tudi pri cenah drugih sladkovodnih in morskih rib, ki so se prodajale od 14 do 32 Din. Radi ribjega dumpinga je vladalo veliko razburjenje med domačimi prodajalci rib in slišalo se je, da se hočejo radi tega pritožiti pri mestnem načelniku in gosp. banu. Mest. tržnemu nadzorstvu se more tozadevno le izreči priznanje, da skuša s cenami in dobrim blagom preskrbeti prebivalstvo, kajti v teh težkih časih more veljati le pravilo, da se vsakomur dovoli prodaja, samo, da je blago zdravo in poceni. Tudi revni in najrevnejši sloji imajo pravico do tečne in cenene hrane, dolžnost in pravica oblastev pa je, da to omogoči.

Ne potrebujem reklame, delo govori!
PRALNICA, LIKALNICA IN ČISTILNICA OBLEK
Ljubljana, Mestni trg št. 8 (HAMAN)

○ Tatavina na ribjem trgu. Kakor prejšnji petek tako je tudi včeraj vladala na ribjem trgu velika gneča. Okoli rib se je gnetlo vse polno gospodinj. To je izrazil prebrisani tat, ki je eni izmed kupovalcev ukradel iz torbice znesek 600 Din. Okradenka je revna branjevka in se je bridko razjokala, ko je odkrila tatvino. Seveda ni moglo takojšnje zasledovanje za tatom doseči ničesar, ker je tat že medtem izginil neznanu kam.

○ Racija na izgubljene ženske. Širjenje tajne prostitucije je v Ljubljani zavzelo strahoten obseg. Vse polno je brezposelnih žensk, ki se udajajo temu sramotnemu poslu. Policija se trudi, da bi ta val nemore kolikor mogoče zaježiti. Tako je včeraj in predvčerajšnjim aretirala okoli 25 žensk. Med temi je bilo tudi več novink. Policija je dekleta resno posvarila, tiste, ki so bile prvič na policiji, so bile takoj izpuščene, čeprav s strogim

ukorom, ostale, ki pa so nepoboljšljive, so pa morale ponovno romati znano pot — ali na sodišče ali v bolnišnico.

○ Poskusen samomor. Predsnočnim so pripeljali z Raketa 20 letnega Konrada Kurija, stanujočega na Rudniku in doma od Sv. Antona v Slov. gorah. Kuri si je na Raketu iz samokresa pognal kroglo v desno stran prsi. Vzrok poskušene samomora je baje nesrečna ljubezen do nekega rakovskega dekleta. K sreči Kurijevo stanje ni nevarno.

○ Vsi jutri na Rožnik na žegnanske krofe!

○ Absolutinja dvorazredne trgovske šole prosi pri solidnem krščanskem podjetju za trimesečno pisarniško prakso brezplačno. Ponudbe na upravo »Slovenec« pod »Poštna«.

○ Teletino od 8—10 Din kg nudi stojnica Zajc Anton.

○ Nočno službo imajo lekarne: mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Uštar, Sv. Petra c. 78 in mr. Hočevar, Celovška c. 34.

○ Glačevi čevlji so najfiniši in najtrpežnejši. Ogledajte si izložbo v Gosposki ulici 4.

Jutri gremo na Menino!

Kamnik, 1. julija.

Ljubljanski nedeljski izletniki imajo jutri lepo priliko, da si privoščijo majhno spremembo in obiščejo še naši širši javnosti malo znano Menino planino, kjer bo jutri velik planinski praznik, zdržen za otvoritvijo in blagoslovitvijo novega planinskega doma. Po jutranjem turistovskem vlakcu bodo vozili iz Kamnika proti Menini posebni avtobusi. Vožnja 18 km stane 10 Din. Do vrha planine je samo 2 uri zložne poti. Ob 10 bo na planini sveta maša, po maši pa bo zastopnik banke uprave bivši veliki župan gosp. dr. Lukan otvoril novo gospodarsko in stanovanjsko poslopje. Po govornih zastopnikov gospodarskih, turistovskih in sportnih društev se bo vršila velika planinska veselica. Okrajni kmetijski odbor je poskrbel, da ne bo zmanjkalo ničesar. Poskrbljeno je tudi za zabavo. Avtobusi bodo vozili zopet nazaj do večernega turistovskega vlaka. Ljubljanski gostje imajo torej jutri priliko za enodnevni izlet na Menino, kar jim je drugače zaradi neugodnih avtobusnih zvez nemogoče.

Zagrebski Slovenci na Mahničevem grobu

Na Petrovo smo bili zagreb. Slovenci zopet na Mahničevem grobu pri sv. Ksaveru. Zbralo se nas je okrog 400. Med nami je bilo tudi precej Hrvatov, celo Sestincanov. V cerkvi je p. Gabrijel govoril o pomenu pohoda Slovencev na grob slovensko-hrvatskega buditelja za katoliška načela. Slovenske litanije so peli svetnik Kalan, p. Gabrijel, minoriti, in p. Ivan Kozelj, jezuit. Pevski zbor sv. Roka je krasno prepeval.

Po litanijah je pred cerkvijo zbral vse g. svetnik Kalan in v grobovi senci je podal poročilo o verskem, prosvetnem, socialnem in gospodarskem delovanju zagrebških katoliških Slovencev. Vse se dela po intencijah velikega Mahniča, zato smo obvezani vsako leto vsaj enkrat obiskati njegov grob in se na njem navdušiti za daljno plemenito delo Slovencev med Hrvati. Nazadnje je sporočil pozdrave naših krvnih bratov, ki so raztreseni po širni Srbiji, ki so versko popolnoma zapuščeni, dalje pozdrave gorških in tržaških Slovencev, ki s svojimi duhovniki bijejo boj za svoj jezik in svoje ime... pa se poslovil, odšel na kolodvor in se odpeljal v Črno goro na Cetinje, kjer se vrši ta teden kongres abstinentov.

Pevci so zapeli še eno slovensko pesem in celo društvo se je po fotografiranju razšlo z željo: Na svidenje čez eno leto na Mahničevem grobu!

Št. Jernej

Tekma koscev se je vršila v nedeljo v Beli cerkvi. Udeležilo se je več krepkih kmečkih fantov. Zmagovalci so prejeli v dar koso, oslo in nagrade v zneskih 30, 20 in 10 Din. Za najboljšega kosca se je izkazal Jože Zelink z Razdrtega, ki je tudi prejel prvo nagrado.

S koso se je useljal v roko Recljev Lojze iz Šmačlje vasi. Nesel je koso na rami, pa mu je zdrknila navzdol in mu zadala hudo rano. Zdravi se v domači oskrbi. — Letošnja košnja je prav mukepolna, ker vreme teče nagaja in dežuje kar naprej. Tudi v vinogradih bo slab pridelek, če moča pravočasno ne pojenja.

»Furnari so furali« — Sodčke in sode vozijo. Vinska kupčija se je odprla, naše vino slovi daleč naokoli kot naravno in zdravo vino. Samo marsikdo toži; vino sem hvala Bogu prodal, denarja pa žalibog še nisem dobil.

Šolski nadzornik A. Schechel †

Slovenjgradec, 29. junija.

Kakor smo že v terek na kratko poročali, je v nedeljo proti večeru, preveden s sv. zakramenti, po dolgi in mučni bolezni v 66 leti starosti umrl g. Alojzij Schechel, okr. šolski nadzornik v pok. v Slovenjgradu. Pokojnik je bil rojen 1. decembra 1866 v Gornjem gradu. Po dovršeni ljudski šoli v Gornjem gradu je obiskoval drž. gimnazijo v Celju, kjer je dovršil 6 razredov, nato pa se je podal na moško učiteljske v Ljubljani, katerega je dovršil leta 1889. Kot učitelj je služboval v Gornjem gradu, Rogatcu, Marenbergu, in v št. lju pod Turjakom. Leta 1901 pa je bil premeščen v Slovenjgradec, kjer je po enoletnem službovanju bil imenovan za okr. šol. nadzornika. Službo okr. šol. nadzornika je opravljal celih 18 let do leta 1920, nakar je bil imenovan za višjega šol. nadzornika v Ljubljano. S tem imenovanjem pa pok. Schechel ni bil zadovoljen, zato je to mesto odklonil in šel nazaj za šol. upravitelja na osn. šolo v Slovenjgradu, kjer je ostal do leta 1926, ko je bil vključ temu, da bi še rad vršil službo upokojen. Kot šolnik je bil strog, a strogo pravičen in nepristranski ter zelo vnet vzgojitelj mladine. Bil je zelo dober zgodovinar in zvezdoznanec, ki je poznal imena vseh zvezd, zelo dobro mu je bila pa znana zgodovina Slovenjgradca in njegove okolice. Ako je kdo rabil kakšne podatke o zgodovini, jih je dobil pri pok. g. Schechlu, drugje nikjer. Ljubil je delo in vse, kar je bilo lepega in koristnega. Dusi je bil upokojen, ni miroval nikdar, vedno je bil na delu. Saj je bil poročevalec za razne nemške liste ter dalje časa tudi »Slovenec«. Razen tega je bil tajnik raznih ustanov in združenj. Tako je bil dolgoletni tajnik mislinskega podruž. SPD, tujsko-prometnega in olupčevalnega društva, gostilničarske in skupne rokodelske združenja ter 8 let blaginjak nabavne združenja državnih namestencev. Kako je bil pokojnik spoštovan in priljubljen, je pokazal njegov pogreb, ki se je vršil v terek popoldne. Razen zastopnikov vseh tuk. državnih in zasebnih uradov, številnega občinstva, ga je spremlila na njegovi zadnji poti vsa šolska mladina z učitelstvom ter številni njegovi stanovski tovariši sovrstniki. Eno uro pred pogrebom je pokojniku v slovo zapel nemški pevski zbor iz Celovca, pred hišo žalosti pa je zapelo domače pevsko društvo »Vigred se povrne«, na grobu pa »Blagor mu«. Pri odprtem grobu se je poslovil od pokojnika mestni župan g. Al. Čizek, v imenu okrajnega učiteljskega društva, domačega učiteljskega in osn. šole ter njegovih stanovskih tovarišev jo pa spregovoril šol. upravitelj g. Leop. Kopač. Zgrnil se je črni grob, pokrit s številnimi venc in šopki, v katerega je legel k počitku mož dela in poštenja, ki ga bomo ohranili v trajnem spominu.

Trbovlje

Pri Sv. Katarini bo prihodnjo nedeljo ob 10 cerkveno opravilo, potem pa zborovanje Krekove mladine iz Hrastnika. Udeležijo se ga tudi Trboveljčani.

Igro »Pri kapelici« uprizorijo naši dramatičarji v nedeljo zvečer ob pol osmih v Drustvenem domu.

Pritožbe proti sedanjim občinski upravi so podali odposlancu banke uprave v četrtrek brezposelni delavci, poslednji tudi pisмено v obširni spomenici po predsedniku druge rudarske skupine Plibersku. Popoldne so se zglasili na občini tudi mesarji s svojimi pritožbami. Pri zaslišanju sta bila navzoča ves čas tudi župan in podžupan. O uspehu preiskave bo javnost gotovo obveščena in vlada veliko zanimanje za potek krize na občini.

Zveza bojevnikov Trbovlje ima v nedeljo, dne 3. julija ob 9 popoldne v gostilni Volkar članski sestanek, na katerem se bo razpravljalo o dosedanjem in bodočem delu, o taboru na Brezjah in o ustanovitvi strelskega kluba v Trbovljah. Vsi člani in nečlani, ki se za ta pokret zanimajo, naj se tega sestanka udeležijo.

VELIKO TOMBOLO

priredi v nedeljo 3. julija ob 2 popoldne na travniku za Sokolskim domom podružnica S.P.D. v Trbovljah. Za bore 3 Din lahko dobiš, če ti bo sreča mila, lepo pohištvo oziroma 3000 Din, šivalni stroj, kolo, otomano, zlato uro itd. Naš planinski dom na Mrzlici je še obremenjen — pomagajte pokriti to lepo stavbo, ki gostoljubno sprejema pod streho vse planince črnih dolin.

Ljubljanski škof je imel vedno lepe konje. Veliko je držal na to. — V spominih je ves oživel. Nikdar jih doslej ni povedal toliko naenkrat.

Pri obedu se je Jeglič zahvalil za prisrčen sprejem in gostoljubnost. Malo hudomušno se je ves čas oziral na desnico, kjer je sedel njegov nečak. Potem si ga je pa prav poredno privoščil. Podrobno je popisal patrom kako je — tega-le Toneta — pripeljal pred davnimi leti kot dečka v Travnik. Od doma je šel rad, vso dolgo pot po Bosni je bil vesel, pred Travnikom se je pa hotel naenkrat skuhati. A ni nič pomagalo! Potisnil ga je v zavod, sam pa se je odpeljal. Veliko let je prešlo, danes sta zopet skupno tukaj. Takrat sem ga jaz pripeljal sem — je rekel — včeraj pa je pripeljal mene — on. Nečaku je odleglo. Torej je obveljala njegova. Nečak je pripeljal strica! Tako se je tudi ta zadeva uravnala.

Prišel je čas odhoda. Jeglič je postajal nestrpen. Že sicer je vedno nekako mrzličen, kadar mora kam potovati — čudno, ko je mož v življenju toliko potoval! —, a danes, ko se poslavlja od Bosne, je nestrpen še bolj. Vem, da mu je hudo, zato razumem. Škof Rožman ga miri. Ali se je pomiril? Kdo ve?

In tako smo se odpeljali proti Lašvi. Naša četvorica se krči. Nečaku smo pustili v Travniku. V Lašvi pustimo škofa Rožmana. Mora nazaj v Sarajevo, da odpotuje jutri v Belgrad. Tako sva samo še dva. Dekle? Do Zagreba, kjer se poslovliva tudi midva. Tak je načrt. Do podrobnosti izdelan naprej, do podrobnosti natančno se izpeljuje sedaj. To je Jeglič!

Sedela sva v vlakcu, ki naju je peljal proti Brodu. Obujala sva spomine na lepe dni po Bosni. Jeglič ni truden. Živahno pripoveduje, izpravlja. Od daleč ga pozdravlja domovina, zato je z duhom zopet ves v njej. Pripoveduje, polzveduje in narocita stvari, ki so kakor testament. Ne, ne, še ne! Stopim na hodnik in si prižgem cigareto. Zalostne misli mi vstajajo v duši. Dolgo stojim tam. Ko se vrnem, Jeglič mirno spi. Ali pa za zaprtimi očmi premišljuje. O čem sanja, kaj misli? Nisem ga hotel motiti. Dolgo, dolgo kaj ga motil... V Zagrebu sva se ločila.

pravi Bosnjak, kakor je bil pred davnimi leti. V navdušenju ne opazi, kako vedno bolj rine v krog. Kmalu je čisto v sredi med njimi. Takega bi moral fotografirati, si mislim. A ura je pozna, temačno je. Ta slika bo živela le v duši. A bo lepa, nepozabna! — H koncu jim podeli nadpatriški blagoslov. Nemo se skloni ves zbor.

Tako živahen ni bil Jeglič ves čas, kar smo potovali po Bosni. Po akademiji smo se šetali po vrtu. Kako vam je govoril! Nebroj spominov je vrel iz njegovih ust. Dobri patri so se kar spogledovali. Mislili so, da bodo videli starčka, pa ga imajo pred seboj kakor mladeniča.

Drugo jutro je deževalo. Nameravali smo napraviti izlet na Gučo goro, kjer je velik frančiškanski samostan, a nam je dež prekrizal načrt. Zato smo ostali doma. V kapeli je bila zahvalna služba božja za sklep šolskega leta. Nato pa smo si ogledali mesto.

Šli smo tudi v obisk v jezuitski dijaški konvikt. Zavod ima krasno lego nad mestom. Tudi tu so nas presenetili z akademijo. Bila je čisto slovenska. Dijaki so zapeli nekaj slovenskih pesmi, eden je deklamiral Gregorčičevo: Soči. Jeglič je bil zopet ves v ognju. Zopet se je ponovil prizor prejšnjega dne. Kar objemal in gladil je drobne fantiče, ki so z velikim spoštovanjem zrlj vanj. Slovenski značaj akademije mu je budil spomine iz otroških let na Gorenjskem. Pravil je dijakom, kako ga je mati še čisto majhnega naučila dveh kratkih molitvic, ki ju še danes moli. Pripovedoval, kako je bilo, ko je prišel kot dijak iz Ljubljane domov na počitnice. Obe ga je vprašal: »Fant, ali si izdelal?« Mati pa je rekla: »Toneček, ali si kaj lačen?« O materi je pripovedoval, kako so jo otroci vozili v polje. Vse življenje, vsaj kar se on spominja, je hodila po »bergljah«. Zato so jo morali v polje voziti na jvožičku. Svet iz Bečunji proti Lescam vizi. Zato je vozček tekel kar sam. Ker pa so tudi oni tekli, so mater prevrnili za cesto. »Kako so bili mati hudite!« je končal. Povedal je tudi, kako je vrtih sanjal o konjih. Rekel je materi, ko je bil še majhen, da bo imel, ko bo velik, dva lepa mlada zrebca in se bo ponesno vozil okoli. No, to se mu je izpolnilo. Kot

čuditi, kako je mogel nadškof Stadler v svojih ubornih razmerah sezidati tako palačo.

Zavozili smo pred zavod. Dva ljuba znanca sta nam prihitela naproti. Pater minister in generalni prefekt. Oba Slovenca: prvi doma tam iz poljanske doline, drugi pristna ljubljanska saraja iz Krakovega. Pozdravi bil nad vse priščen. Drugih ni bilo k sprejemu. Bil je ravno zadnji dan pred sklepom šolskega leta, zato so bili gijenci in patri zaposleni in niso mogli priti. Brž so nas porazdelili po sobah, da smo se otresli prahu, nato pa hajd v obednico. Postregli so nam zopet po bosansko: najprej rakijo! Zadišalo pa je tudi po Ljubljani. Dali so nam namreč poleg drugega — tisti dan smo morali dvakrat obdoovati — pristno krakovsko solato.

Po obedu smo morali takoj v dvorano. Tam so bili zbrani vsi dijaki zavoda s proforskimi in prefektorskimi zborom. Pripravili so akademijo na čast Jegliču in njegovim spremljevalcem. Dobrodošlico, kakor so zapisali na program. Sledile so si pesmi, deklamacije, orkestralne točke. Zdelo se mi je, kakor da sedimo v šentvidskem zavodu. Maturant je govoril pozdravni govor. Slavil je Jegliča in njegove zasluge za Bosno. Jeglič se je nemirno presedel na naslonjaču. Otiral si je oči in se zaziral v tla. Vnovič so šli spomini po njegovem duhu. Videlo se je. Ko so dokončali, se je dvignil. Da bi bili videli, kako so dečki rinili predenj! Kakor okrog najljubšega znanca, ali najljubšega očeta so se zbrali. Iz oči se jim je bralo, da bi radi slišali slavnega Jegliča. Toliko so slišali o njem, sedaj ga imajo v svoji sredi. Naj jim kaj pove! O Jegliču ni bilo treba prositi! Mladino ima tako rad! Mladini tako rad govori! Med mladino se ves poživeli, ves pomladni! In jim je izpregovoril. Navdušen, kakor le on zna. Vsaka njegova kretnja kaže ogenj, ki gori v njem. Zna hrvatsko, dobro mu teče beseda. Fantič ga razumejo. Kako se jim iskre oči, kako poslušajo z odprtimi usti! Tu in tam se zasmejejo, kar Jegliča še bolj podžge. Vesel je, da ga razumejo. Pripoveduje jim svoje spomine. Ne samo iz Bosne, tudi iz svojih mladih let. Venomer vpleta v stavke besedici: Zar ne? Kako se mu podal! Zopet je

Dnevna kronika

Nenavaden letoviščar na Jezerskem

Strah in smola jezerskih lovcev

Kokra, 28. junija.

Mislil, da ga ni med nami, ki se ne bi po-
želal zdaj za vroče poletne dni odriniti v kako le-
tovišče. In da je Jezersko primeren in tudi upo-
števani kraj kot letovišče, koder si človek oddahne
od današnje stiske, pozabi na skrbi ter se nasrka
vonjavega zraka, ki ga nudijo jezerske ravani in
planine, je izven vsakega dvoma. Tako se je za-
zdelo pametno in koristno tudi medvedu kosmatin-
cu, ko se je letos prebudil iz trdnega zimskega
spanja, da se je odločil za Jezersko, kamor je že
prej kakš 4 leta zahajal. Močno mu je bilo namreč
tam všeč. Mogoče bo kdo mislil, da se je celo pri-
peljal s Paarovim avtobusom, kakor letoviščarji
Hrvatje in Srbi. Pa to ni res. Medved je kot iz-
boreni turist prišel čez Savinjsko sedlo in se po-
javil na Golem vrhu, kjer je sedaj Virnikova pla-
nina. — Tam se je srečal z družino dobro re-
jenih Virnikovih ovac, katere je malo za res, malo
pa za špas podil po planini semintje in kake 4
je celo za vrat zagrabil. Ove vseh skupaj je bilo
blizu poldrugega. Ko se je tako naigraval z njimi in
se dovolj nasukal ob njihovem mehkem kožuhi,
se je pa spustil nižje dol v dolino. Baj je prišel

prav v bližini »Kazine«, ko se je zaokrenil v drugo
smer. Za »Kazino« se kar ni mogel odločiti in rajši
se je podal v zgornji konec vasi in se potikal blizu
Stularja in po stari cesti, ki vodi na vrh. Tod okoli
je strašil dalj časa, dokler jo ni pobral v Korte.
Prav dobro vidni so bili sledovi njegove poti. Ali
mislite, da ga je na poti kdo ustavil in vprašal za
potni list? Kaj šel Sicer je imel za vsak slučaj
seboj triptik, toda nihče ga ni zahteval od njega.
To medvedovo počenje pa je dvignilo lovec v
jezerski dolini. — Kakih 40 jih je najmanj. Da
bi tako lepo priliko pustili iz rok, to vendar ne
gre. Dogovorili in domenili so se, kajti čas imajo,
ko je deževno vreme, in pretekli teden so se zbrali
na terenu severno od Stularja kot kralj Matjaževa
vojska, do zob oboženi in z levjim pogumom v
svojih ter zasledovali medveda. Pregledali so vse ko-
tičke, pretaknili vse grmiče, budno pazili na vsak
migljaj, toda medveda ni bilo nikjer. Odtegnil se
je vrlim jezerskim lovcom, odnesel je pete, in
tudi budno oko finančne straže ga ni opazilo, ko
je hlačeč čez mejo na avstrijsko stran. Jezerski lovci
pa sedaj nimajo miru pred sitnimi radovedneži,
ki hočejo vedeti, kako so lovili medveda.

Marijini otroci pri Mariji

Nad 600 otrok v Lurdu pri St. Jerneju

Št. Peter pri Novem mestu
27. junija 1932.

Veliko je Marijinih božjepotnih cerkva v
Sloveniji in menda na Dolenjskem še največ.
Skoro vsi naši hribi in holmi so kakor pose-
jani s cerkvami, cerkvicami in kapelicami. Po
največ seveda z Marijinimi. Znamenje, da je
slovensko ljudstvo Marijino ljudstvo. In tako
hoče tudi ostati, in bo ostalo dokler bo mila-
dina Marijina.

Da je mladina Marijina, smo videli v ne-
deljo, dne 26. junija. Ta dan so se otroci Ma-
rijinih vrtcev zbrali v idiličnem Lurdu pri St.
Jerneju, znani Marijini božji poti. Toliko otro-
čadi v Lurdu se ni bilo. Nad 600 jih je bilo.
S svojimi kateheti so prišli iz Smihelja, St. Pe-
tra, Skočjana, Kostanjevice in St. Jerneja. Iz
Novega mesta pa je p. Ladislav prišel s štirimi
uniformiranimi križarji, ki so vzbujali splošno
pozornost. Pohvale vredno je, da je prišlo tudi
precej krščansko mislečega učiteljstva.

Kmalu po 15. potem ko so se otroci ne-
koliko odpočili in med seboj pokramljali, je
nastopil p. Ladislav, vse navzoče pozdravil, iz-
razil svoje veselje nad tako udeležbo in po-
zval otroke, naj zapojejo: »V Marijinem vrtcu
cvetec, kakar je v svojem govoru orisal čed-
nosti, ki morajo dičiti Marijine otroke. Po
končanem govoru so bile pete litanije Matere
božje, pri katerih so odmevali odpevi iz več
sto otroških grl. In še in še so peti. S himno:
»Sposod Bogac« se je lepa slovesnost zaključila,
nakar so se otroci vsi veseli, prepevajoč se po
poti Marijine pesmi, vrnili na svoje domove.

Vesela razpoloženja ni motilo niti slabo
vreme. Dež se je parkrat usiljeval, tako, da je
bilo treba verjeti, da deževno vreme zadnjih dni
je zadržalo tudi udeležbo iz drugih fara. Ko
bi bilo vreme količkaj bolj ugodno, bi bilo
prišlo — lahko z gotovostjo trdimo — v Lurd
nad 1000 otrok. Soglasna sodba je bila: lepo
je bilo in sklep: drugo leto se zopet zberemo
še v večjem številu kot letos, pa morda kje
drugje.

Koledar

Sobota, 2. julija: Obisk Marije Device. Martini-
jan, škof.

Novi grobovi

† V Ljubljani so včeraj popoldne pokopali
gospo Cecilijo Reinsner, soprogo trgovca in kro-
jaškega mojstra. Umrla je po kratki in mučni
bolezni na praznik sv. Petra. Rajnika je bila
dobra in skrbna žena, ki se je posebno udele-
stvovala v trgovini. Svetila ji večna luč! Za-
lužnočeno soprogo in ostalim sorodnikom naše
iskreno sožalje!

Cerkveni vestnik

Za duhovnike bodo tridnevne duhovne vaje
v Domu od 11. do 15. julija. Petdnevne pa od 15.
od 21. julija. — Vodstvo Doma, Zrinjskega cesta 9,
Ljubljana.

Križanska moška in mladeniška kongregacija
ima v nedeljo 3. julija redni mesečni shod. Duhov-
no opravilo zjutraj in zvečer ob šestih. Zjutraj med
sv. mašo skupno sv. obhajilo, pri večernem shodu
darovanje za Apostolstvo sv. Cirila in Metoda.

Moste pri Ljubljani. Drevi ob 8 v kapelici
Salezijskega mladinskega doma na Kodeljevem
pridiga za moše, nato litanije in blagoslov. Može,
pridite vsi in točno!

Osebnosti

Upokojitve v srednješolski službi. Upo-
kojeni so: na drž. gimnaziji v Celju ravnatelj
Župan in prof. Levčič Vinko, na gimnaziji
v Novem mestu ravnatelj Maselj in prof. Germ
in dr. Mencej, na II. gimnaziji v Ljubljani
prof. Bučar, na gimnaziji v Ptuj profesorja
Kolarič in Hercelec; na gimnaziji v Kranju
ravnatelj Košnik in prof. Ambrožič Franc; od-
puščen je iz drž. službe prof. dr. Ambrožič Ivan.

Vojaška imenovanja. Za vršilca dolžnosti
referenta veterinarstva pri poveljstvu vardar-
ske divizijske oblasti in za upravitelja vardar-
ske konjske bolnišnice je imenovan veterinar-
ski major Dezider Herman in za uradnika v
VI. položajni skupini kat. duhovnik v Baru
Andrej Nartnik.

Izpit so napravili za čin akt. peh. ma-
jorja kap. I. razr. Josip Šole; za akt. topniškega
majorja kap. I. razr. Roman Domanik; za čin
akt. konjeniškega majorja kap. I. razr. Miro-
slav Nežmah; za čin akt. inženjerskega majorja
kap. I. razr. Dragotin Gaberšček; za čin akt.
peh. kap. II. razr. poročnik Ivo Fregel in Fran-
jo Šunko; za akt. san. pomočnika IV. razr.
narednik Ernest Pipan; za pomočnika IV. razr.
peh. narednik-vodnik II. razr. Vekoslav Ma-
kar in Martin Hlebec ter narednik vodnik III.
razr. Melhijor Gersina; za čin rez. podporo-
čnika topniško tehnične stroke kaplar-dijaki
Robert Mrazec, Pavel Trošt, Mirko Vrt, Lav-
šerčin in Stanko Seliskar; za čin rez. sanit.
podporočnika kaplara-dijaka dr. Dragotin Ci-

ška in dr. Ivan Burjan; za čin rez. lekarniš-
kega podporočnika kaplar-dijaki Vladimir
Smokvina, Jakob Smidt, Nikolaj Koščec in Ivan
Fidler ter za rez. nižjega voj. tehničnega urad.
IV. razr. topniško-tehnične stroke kaplar-dijak
Vojteh Tratenšek.

Ostale vesti

Pri deželnem in okrajnem sodišču v
Ljubljani so od 1. julija do 31. avgusta t. l.
določene uradne ure od 7.30 do 13.30, ob ne-
deljah in praznikih pa od 9 do 11. V tem času
bo vložnice odprto vsak delavni dan od 8 do
13, ob nedeljah in praznikih pa od 9 do 11.

Na Državnem osrednjem zavodu za žen-
ski domači obrt v Ljubljani, Novi trg št. 4. l.
se vrši vpisovanje gojenc in hospitantk dne
1., 2. in 3. septembra 1932 od 8 do 12 dopoldne.
Na zavodu se poučujejo sledeče tehnike: klek-
ljane čipke, šivane čipke, belo in pisano ve-
zenje, toledo, file, biserna dela, konfekcionir-
anje, gobelin in tkanje. — Redne gojenke se
sprejemajo po dopolnjenem 14. letu. Podrobne
informacije na zavodu.

DAJ slado DAM led.

Otroci zažgali hišo. Iz St. Jerneja po-
ročajo: Posestnik Furar z Bana je bil sam
doma in je, nekaj bolan, ležal na postelji. Na-
enkrat se mu je zadelo, da se zunaj nekaj
sveti, kadi in da vonja dušljivi dim ognja.
Škobil je iz postelje in pohitel ven. O groz!
Del hiše je bil že v plamenih in zadnji čas
zanj, da je zbežal ven in si tako rečel življenje.
Toda, kje so otroci? — Po dolgem iskanju so
jih končno našli v kleti, kjer so se, tresoč od
strahu, stiskali v kot in jokali. Bilo je jasno
tako, kakaj jokajo in trepetajo. Igrali so se
z vžigalicami, zunaj v prizidku hiše, zažgali
suho listje in tako povzročili požar, k je v
kratkem času vpeleli hišo — rojstni dom. —
Posestnik Furar trpi veliko škodo in bo v da-
našnjih, težkih časih le s težavo zopet zgradil
zavetišče in dom sebi in svoji številni družini.

Bolne žene dosežejo z rabo narav-
ne »Franz-Josef« grenčice neovirano, la-
godno izpraznjenje črev, kar večkrat iz-
redno dobrodejno vpliva na obolele orga-
ne. Pisatelji klasičnih učnih knjig pišejo,
da so potrjeni ugodni učinki »Franz-Josef«
vode tudi potom njihovih raziskovanj. —
»Franz-Josef« grenčica se dobiva v vseh
lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah.

S češnje je padla. Iz St. Jerneja poro-
čajo: Letos so zelo obilno obrodile češnje in
nudi jo kmetom, poleg gro, vsaj najnujnejši vir
dobrodo. Prodajajo jih doma po 2 do 3 Din
kilogram. Za kupčijo jih je šla nabirati tudi
Ana Kuhar, posestnikova žena v Vrbovcih. V
veliki drznosti, da jih obere tudi koncem vej,
pa se ji je zgodila nesreča. Zlomila se je pod
njo šibka veja, da je žena padla z viška na
tla in si zlomila desno nogo, levo pa izvinila;
poleg tega pa ima zelo poškodovan tudi prsni
koš. — Prepeljali so jo v bolnišnico v Novo
mesto.

»Franz-Josef« grenčica točno poživljuje oslabe-
lo prebavo.

Novo mesto

Poset Zagrebčanov in Ljubljancev. V ne-
deljo ob pol osmih zjutraj bo doživelo Novo mesto
bratski obisk iz dveh smeri naenkrat: iz Zagreba
in iz Ljubljane. Dve avtobusni koloni bosta zavo-
zili na prostorni trg Kraljeviča Petra: sto hrva-
tskih in sto slovenskih fotoamaterjev s filmskimi
kamerami, potujočim radijem, z zastopniki tujsko-
prometnih central in s številnimi novinarji. Po-
zdravil jih bo v imenu Novega mesta mestni župan
dr. Josip Režek in v imenu snujoče se »Dolenjske
tujsko-prometne zveze« in lokalnega Olepševal-
nega društva učitelj Viktor Pirnat. Sodelovala bo
mestna godba. Gostom na čast bodo postavljeni
milaji. Meščanstvo se naproša, da izobesi zastave
ter se v največjem številu udeleži sprejema, ker
od njega prav močno zavisi bodočnost »Doline gra-
dov« v tujsko-prometnem oziru. Po ogledu in si-
kanju mesta se bodo odpeljali dragi gostje v dveh
skupinah ter v dveh smereh. Zagrebški fotoama-
terji, ki se jim priključijo novomeški, poidejo ob
desnem, ljubljanski pa ob levem bregu Krke. Sli-
kali in filmali bodo vso bližnjo in daljno okolico
Novega mesta. Zvečer spet bratski in prijateljski
sestanev v gostoljubni dolenjski metropoli. Vablje-
ni vsi, ki jim je napredek Dolenjske pri srcu. —
Pripravljani odbor.

Nagrade fotoamaterjem, ki se udeleže nedel-
skega izleta ljubljanske fotoamaterske Šole Grego-
rije in zagrebškega fotokluba Corso, so razstavlje-
ne v izloženem oknu drogerije »Krke« v Novem
mestu in Gregorjeve drogerije v Ljubljani.

Ob priliki nenadne smrti Planinšek Helene
Kandije, ki je, kakor smo že poročali, umrla na-
ravne smrti in sicer vsled utrujenosti srca, napram
g. Planinšku Jakobu v našem listu po pomoči izne-
sene klevete, žalivke in očitanja na tem mestu
obžalujemo.

Kopališče »Sanitase« naznanja, da je znižalo
cene kopel. Sprejemajo se abonenti.

Maribor

Gospodinska šola pri šolskih sestrah. De-
kleta se sprejemajo v omenjeno šolo, ki se želi
izveščati v gospodinjstvu. Pouk je teoretičen in
praktičen. Sprejemajo se notranje in zunanje uče-
nice. Na željo staršev se učenke lahko uče tujih jezi-
kov. Vsa navodila daje zavod šolskih sester v Ma-
riboru.

Praznik trgovske mladine. Šolski zaključek
na enoletnem trgovskem tečaju se je vršil 28. junija
na slovesen način. Ob številni udeležbi odličnih
predstavnikov tukajšnjega trgovstva se je razvila
svečana šolska proslava. Otvoril jo je vodja tečaja
prof. Al. Struna ter dal beseda dr. Rutarju, ki je
temeljito predaval o sodobni gospodarski krizi in
njenem razvoju. Predavanju je sledilo obdarovanje
najmarljivejših učenek. Kot najboljša je bila nagra-
jena s prvo nagrado učenka Setine, kot odličnjakinja
še Šonc in Klemenčič. Prvo nagrado iz strojeplja
je dobila Fani Simončič, kot najboljša stenografinja
pa je bila nagrajena Marija Brus. Vse nagrade so
poklonili člani Slov. trgov. društva gg. Pinter, Le-
nart, Mejovšek, Preac, Majer, Jančič, Brišnikova,
Paš, Kovačič in Rozina. Proslavo je zaključil s pri-
mernim nagovorom g. Pinter, zagotavljač mladini
moralno in gmotno podporo s strani našega trgov-
stva.

Sklep, ki ga bo občinstvo pozdravilo. V zad-
njem času so se množile pritožbe iz občinstva zaradi
slinega prahu in opasnosti, katere je nastala zaradi
velikega avtomobilskega prometa na Vrbanovi ce-
sti od mesta proti Kamnici, ki spada brez dvoma
med najlepša izprehajališča bližnje okolice. Prito-
žbe so imele uspeh; prizadete občine: maribor-
ska, krčevinska in kamniška so sklicale posebno
komisijo, ki si je včeraj pod predsedstvom zastop-
nika mariborske občine gradbenega nadsvetnika
inž. Cerneta ogledala razmere na cesti ter bo pre-
lagala splošno prepoved prometa z avtomobili. V
smeri proti Kamnici bo avtomobilistom na razpo-
lago samo Koroška cesta. Sklep komisije bodo šte-
vilni izletniki in prijatelji lepega šetališča z zado-
ščenjem pozdravili.

Umrla je na Pobrežju v Cankarjevi ulici 14
gospa Terezija Zeleznik, vdova uradnika državnih
železnic, stara 69 let. Pogreb blage pokojnice, za
katero bodo žalovali številni sosedje in znanci, se
vrši jutri v nedeljo ob 3 popoldne iz hiše žalosti
na magdalensko pokopališče. Naj počiva v miru,
svojem naše iskreno sožalje.

15 letnica II. dekliške meščanske šole. Dru-
ga dekliška meščanska šola v Mariboru slavi letos
15 letnico svojega obstoja. Ta jubilej je šola pri-
merno proslavila z akademijo in razstavo ročnih
del in risb zavodskih učenk. Akademijo je mari-
borsko občinstvo posetilo v obilem številu ter toplo
pozdravljalo petje šolskega zbora, deklaracije in
nagovor ravnateljice gospe Seteligove. Tudi za raz-
stavo je bilo mnogo zanimanja ter je tudi zaslužila
po mnogovrstnosti in izbranosti vso pozornost.

Vojaki-dijaki odhajajo. Pretekli dne so bili
zaključeni izpiti na rezervni častniški inženjerski
šoli v Mariboru. Včeraj so se mladi inženjerji po od-
služenju svojega kadrovskega roka in uspešno po-
loženih izpitih poslovili od Maribora.

Zaenkrat ne bo zvišanja. V železniški kolo-
niji v magdalenskem predmestju so s strahom pri-
čakovali stanovanj za prvega napovedano poviša-
nje stanarine. Vendar pa je zaenkrat ostalo še pri
starem ter je železniška uprava zaračunala doseda-
njo najemnino.

Plin v gospodinjstvu. Mestna plinarica je
priredila pretečni teden dvoje dobro obiskanih
predavanj o kuhi in peki s plinom in so imele to-
krat mariborske gospodinjke zopet lepo priliko pre-
pričati se o prednostih plinske kuhe in peke. Kot
posebnost je predvajala predavateljica tudi vkuha-
vanje sadja in sočiva v plinskem pečenjaku. Zani-
mivo je tudi dejstvo, da postaja plin tako v kuhin-
jah in tudi vobče čimdalje bolj priljubljeno ku-
rilno sredstvo ter je v Mariboru že precejšnje šte-
vilo hiš, kjer se kuha izključno na plin. Tako na
primer ima nova palača banovinske hranilnice ure-
jene vse številke samo na plin in tudi v avtomat-
skem bifeju je uveden izključno plin za vse svrhe
kot kurilno sredstvo.

Ne gre naprej. Na Kralja Petra trgu zida
tvrdka Šlajmer-Jelenec novo stanovanjsko hišo zobo-
zdravnika dr. Stanola. Poslopje ne pride nikamor
naprej, ker mora delati tvrdka samo z omejenim
številom delavstva. Sredstvo za izplačila delavstva
ni nikjer za dobiti in tako se je morala stavbna
tvrdka omejiti le na število, za katerega dobi denar
sproti iz banke. Ob normalnem delu bi bilo poslopje
sedaj že skoraj pod streho, tako pa je pogledalo
komaj nekaj metrov iznad temeljev. Tudi druge še
nedovršene stavbe se zavlačujejo zaradi pomanjka-
nja sredstev.

Mezdni spor tekstilnih delavcev poravnau.
V mariborskih tekstilnih obratih so nastali mezdni
spori zaradi novih delovnih metod in mezdne re-
dukcije. Posebno se je zaostil ta spor v tekstilni
tovarni Braun, kjer je stopilo delavstvo celo v eno-
dnevno protestno stavko. O sporu smo takrat poro-
čali. Na posredovanje mariborske ekspoziture De-
lavške zbornice so se vršila med tvrdko Braun in
delavstvom dolgotrajna pogajanja, ki so se zaklju-
čila v četrtek zvečer z neke vrste provizoričnim
sporazumom, ki bo trajal dva meseca. Tvrdka Braun
je vztrajala pri svojem sklepu, da bodo zanaprej
posamezni delavci delali v akordu na dveh strojih,
dočim so dosedaj delali samo na enem. Odstopila pa
je tvrdka zaenkrat od znižanja mezde ter garantira
delavstvu zaslužek najmanj 4 Din na uro. Tudi re-
dukcije preostalega delavstva, katerega je namera-
vala tvrdka prvotno znižati na polovico dosedanjega
stanja, odpadejo, ker bo tovarna zaradi velikih na-
ročil povečala svoj obrat ter postavila nove stroje.
Izgovorila pa si je tovarna po preteku dveh mese-
cev znižanje mezde za 5%; tvrdka se opira v svoji
zahtevi na domnevo, da bodo delavci po preteku
dveh mesecev dobili toliko prakse, da bodo v akordu
kljub znižani mezdi prišli na dosedanje višino za-
sluška. Delavstvo je seveda proti znižanju mezde,
ker bo delo na dveh strojih pač mnogo naporejše
ter bo zahtevalo tudi večjo pažnjo in večjo odgovor-
nost delavca, kar bi opravičilo tudi večji zaslužek.
Pričakovati je, da se bo po preteku dogovorjenega
roka iznova položaj v obratu poostiril.

SSK Maraton. Izletniki na Peco! Odhod z
vlakom ob 1.18 ob vsakem vremenu. Zamudniki
grede lahko z večernim vlakom. Zaradi ureditve
polovične vožnje naj bodo prizadeti 20 minut pred
odhodom vlaka na kolodvoru.

V nedeljo priredi pevsko društvo »Jadrane«
vrtni koncert pri Renčelju na Pobrežju. Začetek
ob 16. uri.

Člani avtokluba na potu skozi Maribor. Na
30 avtomobilih so dospeli v četrtek popoldne člani
jugoslovanskega avtokluba, na svojem izletu v Če-
škoslovaško. Po večini so udeleženci izleta iz Bel-
grada, Sarajeva in vojvodinskih mest. V Mariboru
so prenočili in včeraj nadaljevali potovanje.

Pivovarna Union uvaža pivo. Svoječasno smo
poročali, da namerava pivovarniška družba Union
v Ljubljani postopoma demontirati svoj obrat v
Mariboru ter urediti dosedanje pivovarniške pro-
store le še za skladišča piva, katerega bo uvažala
iz Ljubljane. To naše svoječasnoro poročilo potrjuje

sedaj dejstvo. Te dni je pivovarna že uvozila dva
vagona piva iz Ljubljane, pričakuje pa baje še več
posiljk. Na ta način bo v Mariboru kmalu prenehala
obratovati starodavna nekdanja Götzova pivovarna,
kar bo pomenilo za naše mesto zopet ponovno in
obširno gospodarsko izgubo. Poleg tega pa bo zo-
pet naraslo število brezposelnih, če bo pivovarna
odpusila večino svojih nastavljenecv.

Ribiški blagor na trgu. V petek je bila ribja
tržnica zopet obilo založena z morskimi ribami:
30 kg skombrv po 20 Din, 20 kg plavice po 16 Din,
15 kg orad po 36 Din in 15 kg branceinov po 33 Din
za kilogram.

Nesrečna smrt. Včeraj zjutraj so našli na
podstrešju upravnega poslopja tovarne »Kovinec«
dolgoletnega služitelja omenjene tvrdke Ivana
Krajnca obešenega. V prostovoljno smrt je šel
okrog 6. ure zjutraj, med tem ko je njegova žena
pospravljala pisarne. Pokojni je bil star 63 let ter
je živel v urejenih razmerah. Zadnje dni je postal
nenavadno otočen ter je izvršil dejanje v očitni
duševni zmedenosti. Poklicani zdravnik dr. Zirn-
gast ga ni mogel več obuditi v življenje ter so nato
truplo prepeljali v mrtvašnico na Pobrežje.

Nočno lekarniško službo ima od 3. do 9. t. m.
Savoslova lekarna »Pri Magdalenici« na Kralja Pe-
tra trgu.

Celje

Odpuščena iz državne službe sta na tukajš-
nji realni gimnaziji suplent dr. Kajetan Gantar in
tajnik gimnazije Mavricij Bergant.

Avtobusne vožnje v Rogosko Slatino. V ne-
deljo 3. t. m. vozi mestni avtobus ob 12.50 iz Celja
v Rogosko Slatino in se bo vrnil iz Rogoske Slatine
ob 19.40. Po tem voznom redu bo vozil v Rogosko
Slatino avtobus vso sezijo, in sicer samo ob nede-
ljah in praznikih.

Cvetlični dan Rdečega križa. V soboto, dne
2. julija priredi tukajšnja podružnica Rdečega križa
cvetlični dan po mestu.

Tuji meseca junija. V Celju je bilo v pre-
teklem mesecu vsega skupaj 828 tujcev. Od teh je
bilo po državljanstvu Jugoslovancov 608, Avstrijcev
76, Čehoslovakov 25, Italijanov 21, Nemcev 17, Ma-
djarov 7, Grka 2, Poljaka 2, Romuna 2, Švicarji 3,
Rusa 2, Turki 1, Severne Amerike 1, Kitajec 1.
Po poklicu je bilo med njimi: Trgovcev in trgov-
skih potnikov 293, uradnikov 110, obrtnikov 83, in-
ženjerjev 26, odvetnikov 24, dijakov 21, delavcev
15, industrijcev 12, učiteljev 11, duhovnikov 10,
zdravnikov 10, oficirjev 9, novinarjev 7, lekarnar-
jev 5, profesorjev 4 in raznih drugih poklicev 188.

Nočno lekarniško službo ima v prihodnjem
tednu od sobote 2. t. m. do vstalega petka 8. t. m.
lekarna »Pri križu« v palači Ljudske posojilnice
na Kralja Petra cesti.

Vlomi v mestu. Ponoči 26. junija in v noči
28. junija sta bila izvršena v Celju zopet dva vloma
na Ipavčevi ulici in pa na Glaziji. Vlomeci
so v obeh primerih odnesli precej obleke in dru-
gega blaga. Policija je storilec deloma na sledu,
deloma jih je pa že več aretirala, tako da obstoja
upanje, da bo v kratkem času v zaporih vlomilska
tolpa, ki je izvršila po vsej deželi veliko vlovov.
Policija je z vso vmeno na delu, da spravi to ne-
varno tolpo končno že enkrat pod ključ.

Ptuj

Cerkvena slovesnost v minoritski cerkvi. Ob
priliki praznika sv. Petra in Pavla farnega patrona
tuk. minoritske farnе cerkve je bila pontifikalna
sveta maša, ki jo je ob asistenci obetov minoritov
daroval g. prošt dr. Žagar. Slavnostno pridigo je
imel g. Franc Hrastelj, podravnatelj Cirilove ti-
skarne v Mariboru.

Smrtna kosa. Umrla je po dolgi mučni bolezni
Hedvika Iglič, žena veletrgovca na Bregu pri Ptuj
v 37. letu starosti. V Ptuj je umrla Marija Svo-
boda, šivilja, stara 65 let. V vurborskem sanatori-
ju je nenadoma umrla hčerka veletrgovca Antona
Korošca v Gornji Radgoni gdč. Ana Korošec v
cvetu mladosti, 23 let stara. Pokopali jo bodo na
radgonskem pokopališču. Rajnkim blag spomin,
žalostim naše globoko sožalje.

Strahovalci Dravskega polja? Orožniki so are-
tirali štiri nevarneže, ki so osumljeni, da so v zad-
njem času ogrožali prebivalstvo Dravskega polja.
Oddali so jih v zapore okr. sodišča.

Vseh šest napadalec na pokojnega krošnjarja
Sičenico so prepeljali v zapore mariborskega okrož-
nega sodišča.

Nočno lekarniško službo ima od 2. do 9. t. m.
lekarna pri »Zamorcuc«.

Slovenjgradec

Duhovniška vest. Župnija Sv. Vid nad Val-
dekom je dodeljena g. F. Podhraskemu, dosedaj
župniku v Trbnjah pri Dravogradu. Slovesna in-
stalacija bo v nedeljo, dne 3. julija.

Sahovski tekma Slovenjgradec : Crna. Naš
agilni sahovski klub je napravil dne 26. t. m. svo-
je gostovanje v Crno pri Prevaljah. Rezultat med-
klubske tekme je bil 12 : 8 v prid Slovenjgradčanom.
Našemu klubu k lepi zmagi čestitamo.

Avtomobilski promet. Avtobus, ki odhaja ob
pol 17 iz Dravograda v Soštanj ima zvezo z brzo-
vlakom, ki odhaja iz Maribora proti Prevaljam ob
pol 16. S tem je ustrezno mnogim turistom in
potnikom iz Maribora.

Slovenske gorice

Št. Ilj. Jutri imamo slovesno blagoslovitev Ga-
silskega doma. Svečanost bo ob treh popoldne. Za-
nimanje je med ljudmi za to prireditve veliko.

Negova. »Slovenec« v naši fari radi čitamo.
Koliko zanimivega prinaša v vsaki številki iz vseh
delov sveta. Stevilka nam dva dinarja. — Dobra
sadna letina se nam obeta. Da bi lepo obrodilo
brez vrem

Ameriški brezposelni - iščejo zlato

Strašna stiska je prignala v Ameriki brezposelne do tega, da so se lotili novega uprav pusto-lovskega življenja, kakršnega je Amerika spoznala v letih, ko so začeli odkrivati v Ameriki najdišča zlate rude. Zadnje čase so se že tisoč in tisoči ameriških brezposelnih delavcev naselili ob mno-gih zapuščenih zlatih rudnikih, katere so lastniki opustili, ker se niso več izplačali. V teh zapuščenih predelih žive brezposelni delavci v največjih sti-skah in kopljejo ter iščejo, kje bodo morda našli kako zlato zrno. Zadnje čase se je začelo pravcato preseljevanje brezposelnih k zapuščenim zlatim rudnikom. Sicer vedo, da ne bodo našli tam ležati kar zlate milijone na tleh, vendar upajo, da bodo imeli vsaj toliko sreče, da se bodo mogli preživeti. To upanje se je doslej že izpolnilo marsikakemu brezposelnemu zlatokopu. Povprečni zaslužek pridnih brezposelnih v zapuščenih zlatih rudnikih znaša okrog 80—900 Din na dan. To je toliko, da je vsaj življenje omogočeno, zakaj ameriške cene so vse drugačne, kakor naše.

Tudi ameriška vlada je spoznala, da je ta nova zaposlitev brezposelnih morda edina možnost, ki more nuditi ubogim brezposelnim najpotrebnejše

za življenje. Zato ministrstvo in drugi uradi za ru-darstvo podpirajo to gibanje in dajejo na razpolago tistim, ki se odločijo za ta novi poklic iz starih ar-hivov točne zemljevide o zapuščenih najdiščih zla-ta, hkrati pa jim postrežejo z nasveti, kako naj se opremijo in kakšni so različni načini pridobivanja zlata. Hkrati je vlada izdala nalog, da morajo uradne nakupovalnice zlata sprejemati tudi manjše zneske zlata kakor doslej, zato, da je omogočeno življenje tudi tistim, ki so pri iskanju imeli manj sreče. Doslej je po statistiki znano, da se je lansko leto bavilo z iskanjem zlata samo v severni Kali-forniji nad 10 tisoč brezposelnih mož in žena, ki so nabrali za nekaj sto milijonov dolarjev zlata. Po-vprečno delajo taki iskanci zlata tri mesece na leto, pri čemer povprečno zaslužijo na dan okrog sto di-narjev. Pa ne samo v Kaliforniji, tudi v drugih pokrajinah tako v Kanadi, Kansasu in Arizoni so se na zapuščenih najdiščih pojavili desetstiči brezposelnih, ki so se lotili iskanja zlata. Zanimi-vo je, da je edina industrijska panoga v Ameriki, ki je ni zadela kriza, pridobivanje zlata. Dočim so leta 1929. pridobili za 46 milijonov dolarjev zlata, so ga lansko leto nakopali celo za 49 milijonov.

Flamci za svobodo in enakopravnost. Ko so zborovali v Antverpeni flamski bojovníki iz svetovne vojne, ki so odločno zahtevali za svoj narod enakopravnost, so jih napadli Valonci. Policija pa je hitro napravila konec spopadu s tem, da je z golimi sabljami razgnala napadene Flamce. Stara pe-sem pravi: volk ovco krivi.

Strupeni vojni plini - kitajski izum

Znano je, da so bili Kitajci tisti, ki so iznašli smodnik. Manj znano pa je, da so bili tudi prvi, ki so uporabljali strupene pline za to, da so uničili svoje sovražnike. Sicer so tudi Japonci v davnih časih uporabljali v bojih s Kitajci prav drobno zmet paper, ki so ga sipali v bližini stoječim na-sprotnikom v oči. Toda Kitajci so že v davnih ča-sih uporabljali takozvane smrdeče lonce, ki so se izkazali kot najbolj strašno bojno sredstvo zlasti na morju. Ti lonci so bili napolnjeni z neko čudno te-kočino, iz katere se je razvijal strupen plin, ki je če ne že usmrtil, pa vsaj lahko omamil precejšnje število sovražnikov. Teh loncev so se Kitajci po-služevali zlasti takrat, ko so bili njihovi morskimi roparji na višku. Hitro so namreč spoznali, da je škoda ladje, katero so mislili izropati, uničiti z ognjem ali s strelji iz topov in so zato raje iz pre-cejšnje bližine iz svojih urnih in okretnih ropar-skih ladij zmetali na napadeno ladjo nekaj takih loncev, ki so razvili toliko strupenega plina, da je moštvo napadene ladje bilo takoj razoroženo.

12 milijard dinarjev dediščine

Pred 50 leti je umrl v Bombay armenški trgovec Eli Amirhanian. Zapustil je ogromno pre-moženje in čudovit testament, v katerem je odložil, naj se vsa dediščina izplača šele po 50 letih nje-govim dedičem. Med tem časom pa naj bi uprav-ljala veliko premoženje posebna komisija, sestav-ljena iz angleških in indijskih notarjev. Ta komi-sija, ki je vršila po oporoki določene naloge, je naložila njegov denar v posestva. V 50 letih so ta posestva tako pridobila na vrednosti, da znaša vsa dediščina okrog 12 milijard dinarjev. Ko so iskali dediče, dolgo časa niso našli nobenega. Končno pa so našli v Aleksandriji 80 let staro nečakinjo Ma-rijo Djanikian, ki je živela v hudem uboštvo. Ko je zvedela za pravično dediščino, je vsa vesela vzklila: hvala Bogu, da imam dva sinova.

Samo mladina pozna svetobolje, ker ne ve, da je sad končni namen cvetja.

Za smeh

Ce intervjuvajo boksarja.

Reporter: »Ali poznate Shakespearea? — Ne? Pa Bethovena? — Kaj tudi ne? — Ali veste kdo je Einstein? — Kaj, tudi tega ne veste?? — Križ božji, ali znate sploh šteti do tri?«
Boksar (ogorčeno): »Ne, — Do deset!

★

Gospodu Vrtačniku delj časa nagaja želodec. Mnogo zdravnikov je že obiskal, seveda zaman. Končno gre k znamenitemu specialistu, ki mu pove, da je takoj potrebna nujna operacija. Gospod Vr-tačnik se ustraši, pa pravi: »Joj, taka operacija pa mnogo stane, jaz pa nimam denarja...«

»Tudi v banki ne?« vpraša zdravnik. — Vrtač-nik odkima.

Zdravnik: »Pa ste menda vsaj za življenje za-varovani?«

Vrtačnik: »Tisto pač, ampak zavarovalnino iz-plačajo šele po moji smrti.«

Zdravnik prav prijazno: »No, dobro, je že vse v redu. Bomo pa kar operirali.«

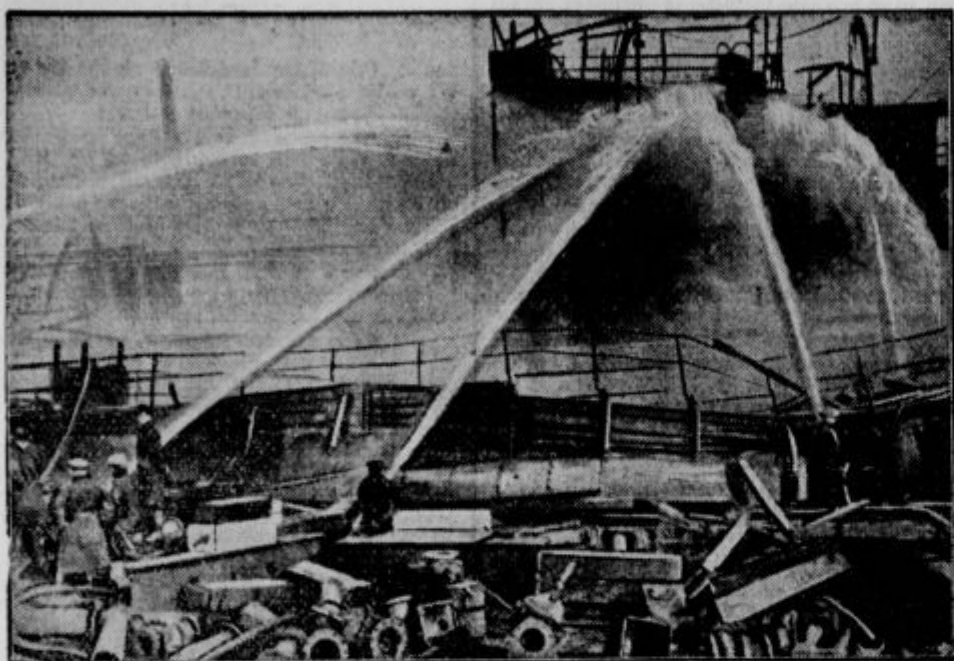
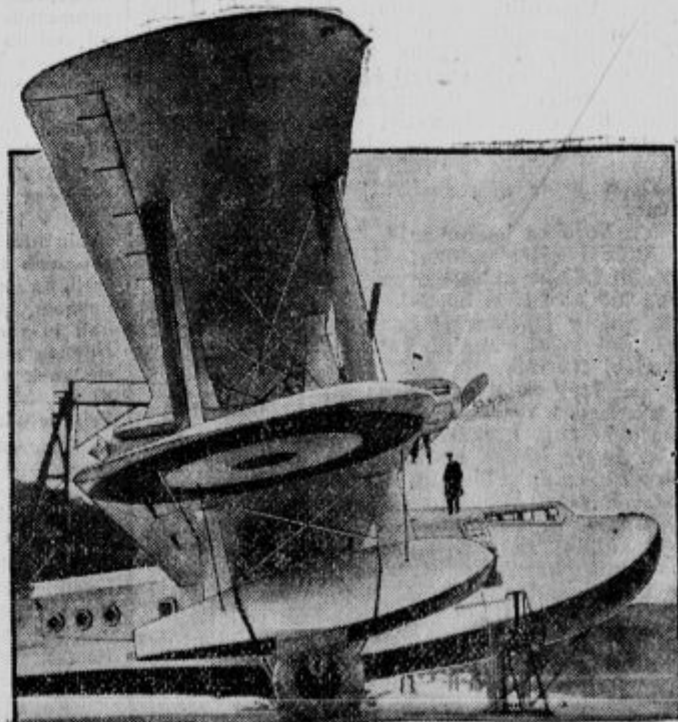

Vratar: »Kakšen pa greste na cesto?«
Igralec, preoblečen v psa: »Ukradli so mi obleko!«

Spopadi v Nemčiji. V Nemčiji so poulični pretepi med socialnimi demokrati in narodnimi socialisti kar na dnevnom redu. Stražniki vprav aretirajo narodne socialiste, ki hočejo po pretepu s socialnimi demokrati zbežati na kolesih.

Največje angleško vojno letalo. Ni dolgo tega, ko so Nemci izročili v pro-met mogočno letalo, ki so ga izdelale Junkersove tvornice. To letalo je dobilo znak »D 2500« in ima prostora za 34 potnikov in 7 mož spremstva. Sedaj so se pa postavili Angleži z novim orja-škim pličem, ki je deloma podobno nemškemu vodnemu letalu »Do X«. To novo letalo je kljub brezkončnim razorožitvenim konferencam seveda vojno letalo in tehta 33.000 kg. Razpe-tina kril tega letala pa meri 40 m. Nadalje ima to letalo, ki so ga Angleži gradili prav skrito, še vse polno dru-gih novosti. Ena je na pr. ta, da letalo lahko odleti s subega ali pa z morja. Prav tako lahko pristane na kopnem ali na vodi. Ogromen trup je izdelan tako, da plava lahko kot velika ladja, na krilih pa so še posebni plavači, ki drže letalu na vodi ravnotežje. Kolesa, na katerih leti letalo po suhem, pa se dajo, kadar je letalo na suhi, dvigniti tako da v vodi prav nič ne nagajajo.

Ladja za prevoz olja v plamenih. Angleška ladja »Cimbelinee«, ki je prevažala olje, je bila v kanad-skem pristanišču Montreal v popravilu, ko je iz neznanega vzroka eksplodiral na njej velikanski ko-tel olja. Gorečo olje se je v hipu razlilo po ladji, tako da je v njej zgorelo 23 mornarjev, katerih gasilci niso mogli rešiti. Pok eksplozije pa je bil tako silen, da so ga slišali uro daleč.

Ameriška milijardna podjetja

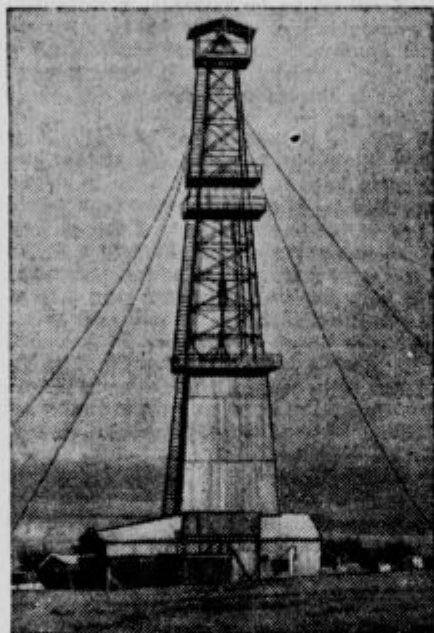
Kriza se pozna v Ameriki le revnim delavskim in srednjim slojem. Velika podjetja je ne poznajo, zakaj taka podjetja že znajo prevaliti bremena kri-ze na najskromnejše in najrevnejše delavstvo. Bi-lance z l. 1931 kažejo, da je v Ameriki kljub krizi še vedno 23 silno bogatih podjetij, ki imajo vsaka čez 1 milijardo dolarjev premoženja. Teh podjetij je prav toliko, kakor l. 1930. Eno podjetje iz te bogate družbe izstopi, mesto njega pa je vstopilo drugo. Skupno premoženje teh 23 milijardnih po-djetij znaša 42 in pol milijarde dolarjev, dočim cenijo vse ameriško narodno premoženje na 340 milijard dolarjev, tako da znaša premoženje teh podjetij z raznimi popravki približno 12% vsega ameriškega narodnega premoženja. Med temi 23 podjetji je sedem železniških družb, 4 industrijska podjetja in 11 zavarovalnic, bank in takozvanih »Public Utilities« podjetij, (t. j. javno koristnih podjetij, ki imajo to lepo ime zato, ker prodajajo elektriko, plin in vodo. Najbogatejša družba je ameriška telefonska in telegrafska kompanija, ki ima 5 milijard in 24 milijonov dolarjev premo-ženja in katera je hkrati najbogatejša družba vsega sveta. Druga je zavarovalna družba »Metropolitan Life Insurance« z 3 milijardami 590 milij. dolarjev premoženja. Zanimivo je, da so industr. podjetja ve-činoma napredovala, prav tako nekatere zavaroval-nice, pač pa je kriza zmanjšala premoženje neka-terim bankam. Zanimivo je, da so rastle po sve-tovni vojni družbe kakor gobe po dežju. L. 1919 je bilo le 7 milijardnih podjetij, danes jih je že trikrat toliko.

★

Kdor je Bogu blizu, je blizu tudi življenju; zakaj Bog je življenje.

Chaplinova sinova sta šla k filmu. Sinova znanega filmskega komika Charlie Chaplina sta na pobudo svoje matere, ki je ločena od svojega moža, šla k filmu. Neka ameriška filmska družba je skle-nila z materjo kontrakt, da bosta otroka nastopila v treh tetih v petih filmih.

Stolp za vrtanje za petrolejem. Prvi železen stolp te vrste so postavili na Turinškem v Nemčiji. Po-stavili pa jih bodo še več. V tem okrožju je namreč mnogo petroleja

Tajni kinematografi v Soliji

Navadno je že tako, da je bogatim marsikaj dovoljeno, kar revnim ni in da se zlasti bogati krogi lahko vedno skrijejo, kar se tiče poštenja in morale, pred revnimi sloji. Tak slučaj se je zgodil v Soliji na Bolgarskem, kjer so uradniki minis-trstva narodne prosvete zvedeli, da igrajo po neka-terih bogataških hišah prepovedani umazani filmi, ki si jih pokvarjeni bogataši pustijo predvajati v lastno zabavo in v zabavo svojih bogatih prija-teljev. Mesto, da bi policija vzela zadevo v roke in brez vsakega obvestila pri hišnih preiskavah pri osumljencih ugotovila te stvari, se je zgodilo, da je ta skrivnost prišla v časopise, ki sedaj pišejo, da se bo gotovo posrečilo policiji odkriti to skri-vnostno igranje filmov in kaznovati dotične. V re-snici pa je ta vest prišla namenoma v časopise zato, da so visoki in bogati gospodje bili opozor-jeni na nevarnost, ki jim preti in tako še imeli čas, da so skrili filme in predvajalne aparate. S tem se je seveda policija izognila »velike neprijetno-sti«, da bi morala poseči v višje kroge. Pošteno prebivalstvo je to spregledalo in se jezi, češ: bogatim in odličnim je vse dovoljeno, nas pa pri-jemljejo za vsako malenkost. Jasno je, da kake bodoče policijske preiskave ne bodo privedle do ničesar.

Mož s 4500 sorodniki

Na univerzi v Cincinnati študira mlad Arabec, ki ima gotovo največ sorodnikov na svetu. Vsi pre-bivalci male vasice Ramallah v Palestini, kjer se je rodil pred 18 leti, so namreč njegovi sorodniki in teh je danes že toliko raztresenih in poročenih po bližnjih krajih, da znaša skupno število nje-govih sorodnikov nič manj kakor 4500.

★

Silno se motijo tisti, ki mislijo, da se bodo po stranpoteh mogli umakniti Oljski gori.

Planšarstvo v kamniškem okraju

K nedeljski otvoritvi doma na Menini.

Kamnik, 30. junija.

Gornji planinski del kamniškega okraja je v kmet. proizvodnji globoko pasiven. Zlasti pa velja to za Tuhinjsko dolino, ki je imela že od nekdaj edine dohodke s prodajo lesa in z živinoreja. Po propadu lesne trgovine je ostala le še živinoreja, ki pa je danes tudi tako na slabem, da ne donosa skoro nobenih dohodkov. Tuhinjski kmet je v veliki stiski in s strahom gleda v bodočnost. Veliko udeležencev na izložitvi živinorejskih prilik ima sedaj v naglem razvoju planšarstva. Kamniški okrajni kmetijski odbor, kateremu načeljuje aglini neveljski župan, g. Ferdo Novak, se že več let prizadeva, da povzdigne planšarstvo kot važno panogo narodnega gospodarstva na tako visoko stopnjo, da bo donajala za naše razmere kar največ dohodkov. Pred očmi ima kot vzgled vzorno urejeno in dobičkonosno planšarstvo v Švici in na Tirolskem. Tudi pri nas imamo za to najlepše prilike in ponekod se ugodnejše pogoje.

Za Tuhinjsko dolino pride predvsem v poštev Menina planina s svojimi širokimi poljanami in bujno alpsko vegetacijo, ki nudi najsočnejšo pašo. Okrajna blagajna je že l. 1929. kupila na Menini 111 ha velik prostor posekanega gozda, da na njem uredi vzorno planšarsko gospodarstvo. Po likvidaciji okrajne blagajne je prevzela planino banska uprava, ki je započelo delo z veliko vpeno nadajevala. Izdelala je načrt za melioracijo prejšnjega

gozdnega terena, na katerem bi po popolni ureditvi planine imelo dovolj prostora 145 glav živine. Planino je že pred 2 leti izročila v oskrbovanje okrajnemu kmetijskemu odboru. Po nekakem jezercu Bibi — široki kraški vrti, v kateri se celo poletje drži voda — je dobilo planinsko gospodarstvo na Menini ime Biba.

Banska uprava je sezidala na Bibi velik planinski stan s 4 velikimi hlevi, ki so zgrajeni po vzgledu najboljših švicarskih planšarskih hlevov. Namenjen je predvsem za mlado plemensko živino pingavske pasme, staro 6 do 14 mesecev, da se pod skrbnim nadzorstvom in v najboljših higijenskih razmerah navadi na visoko planinsko klimo. To bo mnogo pripomoglo k izboljšanju pasme. — Zgradba planinskega poslopja je bila zelo olajšana, ker so ves stavbni material lahko pripeljali na planino z žično vzpenjačo in so bili s tem prevozni stroški malenkostni.

Nedeljski otvoritev planinskega doma na Menini, o čemer smo pisali že v naši torkovi številki, je torej velikega pomena za gospodarstvo našega okraja, zlasti pa Tuhinjske doline, obenem pa tudi važen korak k razvoju planšarstva v tem delu Kamniških planin. Saj je na Menini še več tisoč hektarov dobre rodovitne zemlje, ki se bo dala na isti način izboljšati v vzorno planinske pašnike. Uspehi, ki bodo doseženi na Bibi, bodo merilo in vzpodbuda za nadaljnje delo.

tudi nekoliko popustila. Promet je bil na belgrajski borzi slab, še slabši pa za zagrebški borzi, kjer je bilo zaključenih samo 100 komadov vojne škode za juljski termin.

Ljubljana, 8% Bler. pos. 41 bl. 7% Bler. pos. 38 bl. Stavba 40 den. Rusje 125 den.

Zagreb. Priv. agr. banka 200—205, 7% invest. pos. 47—48.50, agrarji 22—23, vojna škoda 175 do 178, 7. 174—177 (172), 6% begl. ob. 31—32, 8% Bler. pos. 40 bl. 7% Bler. pos. 34—36.

Belgrad. Narodna banka 3850 bl. Priv. agr. banka 200—203 (200), 7% inv. pos. 50 den., agrarji 22.50—24, vojna škoda 175.176 (179, 175), 6% begl. ob. 32.50—32.75 (32.75), 8% Bler. pos. 43 den., 7% Bler. pos. 35.50—36, 7% pos. Drž. hip. banke 39—39.50 (38.50).

Dunaj. Don. sav. jadr. 54.30, Aussiger Chemische 104.75, Alpine 8.65, Trboveljska 19.15.

Žitni trg

Tendenco za pšenico je nadalje slaba, dočim je za koruzo čvrsta. Zabeleženo so bile naslednje cene: pšenica ban. 112, bč. 115, koruza navadna 104—107.50, okroglo 110—112.50, činkvanti 135 in oves 150. Cene pšenice in koruze se vedno bolj približujejo. Poročilo smo že, da kaže letina dobro. Lepo vreme zadnjih dni je povzročilo tudi, da imamo računati na izredno dobro kakovost, ki bo le malo zaoznojala za lansko. Zato je tudi računati, da večjih izprememb v cenah novi pšenici ne bo, ker bosta zaradi skoraj enake kakovosti ceni letošnje in stare pšenice izenačeni.

Ljubljana. Notacije so ostale neizpremenjene. Novi Sad. Koruza: bč. gar. kval. 102—104, ban. gar. kval. 101—102. Ostalo neizpremenjeno. Tendenco: neizpremenjena. Promet: 52 vagonov.

Sombor. Pšenica: bč. okol. Sombor 78, 79 kg 110—112, gbč. 79—80 kg 110—112, bč. potiska 80 kg 114—116, ban. Potisje 79 kg 110—112, ban. 79 kg 106—108. Oves: bč., srem., slav. 140—145. Jedmen in fižol ne notirata. Koruza: bč. prompt 102 do 104, bč. okol. Sombor 102—104, julij bč. 102 do 104, avgust bč. 104—106. Moka: bč. bn. Og. Ogg 190—200, št. 2 185—190, št. 5 175—180, št. 6 170 do 175, št. 7 140—148, št. 8 92.50—99.75. Otrobi: bč. pšen. 85.90. Ostalo neizpremenjeno. Tendenco: neizpremenjena. Promet: 61½ vagona.

Chicago (začetek). Pšenica: julij 50.875, september 50.375, december 53.625. Koruza: julij 25, september 30.875, december 31.875. Oves: julij 19.125, september 19.50, december 21.75. Rž: julij 27.50, september 31, december 34.50.

Živina

Mariborski svinjski sejem 1. julija. Na današnji svinjski sejem je bilo pripelanih 257 svinj. Cene so bile sledeče: mladi prašiči 5—6 tednov stari 60—90 Din, 7—9 tednov stari 150—200 Din, 3—4 mesece stari 250—300 Din, 5—7 mesecev 360 do 400 Din, 8—10 mesecev 450—500 Din, 1 leto stari 600—650 Din. Kilogram žive teže 6—6.50 Din, kilogram mrtve teže 9—10.50 Din. Prodanih je bilo 146 komadov.

Hmelj

SAVINJSKA DOLINA

III. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo o stanju hmeljskih nasadov. Zalec v Sav. dolini, 30. junija 1932. Od našega zadnjega poročila smo imeli nekaj dni prav tople vreme, kojemu je pa dne 21. t. m. sledilo precejšnje ohlajenje s padavinami. Koncem junija je nastalo zopet ugodno vreme. Stanje hmeljskih nasadov se je sicer izboljšalo, vendar še ne izravnilo. V mnogih nasadih je trta zrastle že do vrha drog in nastavlja mnogo panog. V nekaterih nasadih, posebno v nizkih legah, se pojavlja aphid muha in njeni neželjeni potomci. Pred kratkim je bilo prodano nekaj partij lanskega hmelja. Ugodno vreme je nujno potrebno. — Društveni odbor.

KAKO KAZE HMELJ DRUGOD

Srednjeevropski hmeljski urad v Zatu je izdal prvo poročilo o stanju hmelja v srednjeevropskih državah. Za Českoslovaško pravi, da kaže hmelj srednje do srednje dobro v žateškem okraju, v ostalih krajih pa je položaj neenoten. Za Nemčijo pravi poročilo, da dobre letine ni pričakovati tudi pri najboljšem vremenu. V Franciji je s hmeljem kultivirana površina zelo padla in znaša le okoli 2000 ha. Splošno stanje je slabo. Na Poljskem je reduciranih 25% hmeljnikov in se rastlina razvija kljub slabemu vremenu normalno. Za Jugoslavijo pravi nadalje poročilo, da se je sicer stanje rastline izboljšalo v splošnem, vendar še ni izenačeno. Pri marsikaterih hmeljarih je dosegla rastlina drogeve in ima mnogo stranskih poganjkov.

Zagorje

Bogoskrunstvo so zakrivali trije fantje. V pijačnosti so se spravili nad križ, ki je stal nasproti nekdanjim rudniškim apnencam pri Kamnolomu in so podobno križanega strgali s križa ter vrgli v mimo tekoči potok Medijo. Vsi trije so prijavljeni sodišču.

Križa se je pojavila v veliki meri tudi v apnenčarskih podjetjih. Vseled vedno manjšega naročila so romali nekateri lastniki apnenc obrat omejiti, podjetje g. Birolla in Mihečiča je pa obrat sploh ustavilo. S tem je zopet zelo prizadelih precej delavcev. Tudi rudnik omejuje vedno bolj svoj obrat.

Rapid igra!

Senzacij želim Ljubljancem bodo enkrat ustregli tudi sportniki. Najslavnejše nogometno moštvo Srednje Evrope bo igralo danes in jutri v Ljubljani. Že sam nastop Rapida je senzacija, ker se pa prva tekma z Dunajčani vrši ponoči, na z elektriko razsvetljenem igrišču, bo gotovo tudi »firbecem« ustreženo. Kako neki bodo ponoči igrali? Priznati moramo, da take tekme s čisto sportnega stališča niso dosti vredne. Toda zanimive so! To je pa glavno. Danes zvečer ob 8.30 se predstavi našemu občinstvu na igrišču Primorja Rapid, klub, čigar ime izgovarjajo prijatelji nogometa po vsej Evropi z velikim spoštovanjem. Saj so si igralci tega kluba priborili 10. avstrijsko prvenstvo. Ne samo to: Rapid je pionir nogometa v Srednji Evropi! Uridil, Kuthan, Brandstätter, Bonner, Nietsch itd. ti so ustvarili slavno dunajsko nogometno šolo, katero skušajo prav povsod posnemati. V sedanjem Rapidu tedaj slavni igralci ni več. Ostal je pa njihov sistem igre. Edini Rapid združuje lepo kombinacijsko igro z borbenostjo. Tu temelji tudi uspehi Rapida.

Ni ravno slučaj, da pride ravno sedaj to moštvo v Ljubljano. V času, ko rabijo naši fantje nujno pouka v nogometni igri. Že večkrat smo konstatirali, da nazadujemo v nogometu, ker ni tekem, pri katerih bi si naši fantje kaj pridali naučili. V tem kritičnem času, ko nazadujemo, pa prihaja Rapid, da pokaže lepo igro in tudi kako se mora boriti. Kaj radi naši fantje pozabijo v odločilnih trenutkih, da je nogomet borben igra.

Naše prijatelje gotovo zanima, kako igra Rapid. Gotovo ne bomo napravili Rapidu sramo, ako povemo, da je to moštvo v Srednji Evropi najprej uveljavilo »nov način igre« o katerem se je lani toliko pisalo. Nov način igre temelji v močni, energični obrambi in v napadalnih akcijah potem prodorov. Tako je prišel Rapid igrati, ki je izločil sijajne tehnike in taktike, kot so bili Brandstätter, Uridil, Kuthan itd. Mlajši igralci niso znali osvajati teren z raznimi trikmi prežeto kombinacijsko igro. Posluževali so se enostavne igre. V tej dobi je moštvo pridobilo na borbenosti. Kajti le tako se je bilo mogoče uveljaviti. Rapidu je pa ostal Bonner, slavni Edi! Ta je kot trener počasi zopet uveljavil staro Rapidovo igro. Zopet je Rapid tisto moštvo, ki lepo kombinira in ostro

strelja. Zoga gre z noge na nogo, vsaka napaka nasprotnika je siguren gol! To dokazujejo rezultati, ki so jih ti igralci dosegli letos.

No in končno, kako bodo naši uspehi? Nismo optimisti ako povemo, da ne bo tako hudo. Besede vnetih kibicev »10:0« itd. nimajo podlage. Saj je znano, da so ravno naši fantje proti klubom, ki res nekaj znajo, dosegli vedno lepe rezultate. Skoro vsi dunajski klubi so že igrali z Ilirijo in vedno s težavo zmagali ali pa tudi odšli premagani. Prav čudno neključje je, da naši fantje velike mednarodne tekme igrajo z uspehom, v prvenstvenih pa odpovedo. Zato smo pa tudi prepričani, da ne bo šlo kar tako, kot mislijo vneti kibici.

Danes prične tekma na igrišču Primorja ob 8.30, pred tekmo bo promenalni koncert godbe »Sloga«. Jutri pa prične glavna igra, ki bo nudila tudi sportni užitek, ob 18.15. V predtekni nastopi Celje proti rezervi Ilirije. Za svojo tekmo je Ilirija določila za vstopnice v predprodaji znižano vstopnino. Stojišča po 12 Din se dobe samo v predprodaji pri blagajni kavarnar »Evropa«. Brez vstopnice ne bo dovoljen nikomur vstop na igrišče. Ker bo naval k tekmi velik, priporočamo vsakomur, da si vstopnice kupi že v predprodaji. S tem bistveno olajša delo blagajen in tudi nepotrebnega pretravanja in čakanja ne bo.

Zanimiva bo pa tudi hazenska tekma, ki se vrši že dopoldne na Iliriji. Marljiva hazenska družina prosvetnega odseka v Kranju »Zvezda« pride k pokalni tekmi, ki jo igra z Ilirijo. Upamo, da bodo prijatelji hazene prišli gledat te tekmo in s tem spodbudili marljive igralce k intenzivnejšemu delu. Tekma bo vsakomur zelo zanimiva.

No in končno še naši motociklisti! Na Ljubelju, na tradicionalni gorski progi, bo jutri dopoldne startala elita naših in avstrijskih dirkačev. Ljubeljska gorska dirka je postala tako popularna, da pride vsako leto večje število prvovrstnih dirkačev. Že sedaj je prijavljenih 40 najboljših dirkačev iz tu in inozemstva. Na Ljubelju bodo pa startali tudi kolesarji. Tako, da bo tudi za prijatelje le sportne panoge jutrišnji dan zelo pomemben.

čela slovesnost ob 8 s škofovo sv. mašo. Po sv. maši se bo takoj začelo birmovanje. Botri in botre se opozarjajo, da pridejo birmanci pravočasno v cerkev.

Kamnik

Preimenovanje kamniških ulic bo izvršil posebni odbor, katerega sestavljajo gg. župan Kratnar, vladni svetnik dr. Vidic, Joško Stelce in Staro. Odbor bo imel dovolj dela, da bo rešil vprašanje o splošno zadovoljnost.

Javna vodnjaka pred Rodetom in pred Gasilnim domom bodo odstranili, ker imajo že vse hiše v okolici vodovodno napeljav.

Naznanila

Maribor

Kat. izobraževalno društvo v Krčevini ima jutri v nedeljo ob štirih popoldne redni sestanek s poučnim predavanjem.

Meljsko kat. prosvetno društvo obhaja dne 3. t. m. praznik sv. Cirila in Metoda. Ob šestih jutraj se člani z zastavo udeležijo društvene svetle maše v baziliki Matere Milosti.

Salezijansko sodruštvo vabi vse sodruznike na sestanek, ki se bo vršil v nedeljo, dne 3. julija ob 16 v stolnem župnišču v družbeni sobi.

Sv. Martin pri Vurbergu. Dijaštvo mariborske okolice priredi v nedeljo, 3. jul. popoldne po večernih, na prostem, pred cerkvijo, akademijo z bogatim sporedom. Na sporedu so poleg 2. dejanja »Desetega brata«, razne pevske in glasbene točke.

Slov. plan. društvo Peca Mežica—Črna proslavi danes in jutri praznik sv. Cirila in Metoda na najvišji obmojni točki naše Koroške — s sledečim sporedom: V soboto zvečer zažiganje kresov na vrhu Pece. V nedeljo, dne 3. julija se vrši pred Uletovo kočjo, služba božja, ki jo bo opravil član Aljaževske kluba, gosp. Hrastelj iz Maribora. — Vabimo vse vnete planince, da se v čim večjem številu udeležijo tega narodnega slavlja. — Za prevoz in prenočišče bo preskrbljeno.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Sobota, 2. julija: 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Čas, plošče — 18.00 Salonski kvintet — 19.00 Gimnastične vaje (Drago Ulaga) — 19.30 Kako štedimo (L. Zupane) — 20.00 Delavska godba »Zarja« — 21.05 Prenos iz Prage — 22.00 Čas, poročila — 22.15 Salonski kvintet.

Nedelja, 3. julija. 9.30 Prenos cerkvene glasbe iz franciskanske cerkve — 11.00 Nedeljske misli, p. dr. Roman Teminec — 10.30 A. Turk: Med Moravani — 11.00 Salonski kvintet — 12.00 Čas, poročila, plošče — 15.00 Prenos iz Prage (gimnastične vaje) — 16.00 Pevski koncerti baritonista g. Marjana Rusa — 16.45 Zabavni koticček (Mirko Kragelj) — 17.00 Magistrov šramel-kvarlet — 20.00 Oskar Devov večer — I. Uvodna beseda g. prof. Emila Adamiča; II. Kvartet Glasbene Matice — 21.00 Prenos Erich Hersejevega jazz-orkestra s Parkhotela na Bledu — 22.00 Čas, poročila — 22.15 Salonski kvintet.

Drugi programi

Nedelja, 3. julija. Zagreb: 20.00 Vokalni koncert. 21.30 Radio orkester. — Milano: 20.30 Operni prenos. — Barcelona: 19.10 Instrumentalni koncert. — Stuttgart: 19.30 Zabavni koncert. 21.30 Večerni koncert. — Toulouse: 19.15 Harmonike. 19.45 Koncert vojaške godbe. 20.30 Moderna simfonična glasba. 22.00 Koncert vojaške godbe. — Berlin: 19.00 Večerni koncert. 20.45 Nibelunzi: II. del »Siegfried«. — Belgrad: 20.00 Francoska glasba. 21.15 Vokalni koncert. 22.50 Ciganska glasba. — Rim: 20.45 Operetni prenos. — Beromünster: 19.30 Naborna glasba. 20.00 Sfera franc. glasbe. — Langenberg: 19.00 Zabavna ura. 20.00 »Othello«, opera. — Praga: 20.00 Kabaretni večer. — Dunaj: 19.40 Dunajske melodije. 20.30 »Moderna dežela«. — Budapest: 19.50 Igra. 22.10 Violinski koncert; Ciganska glasba.

Trboveljska premogokopna družba

Križa na premogovnem trgu se je poznala tudi v višini lanske produkcije Trboveljske premogokopne družbe, ki je znašala samo 1.245.345 ton, 1930 1.414.890 ton in 1929 1.937.640 ton. Oddaja je lani dosegla 1.228.104 tone (1930 1.369.301 in 1929 1.993.204 tone). Poročilo družbe pravi, da se je družba manjšemu obsegu poslov prilagodila s koncentracijo obratov in s primernimi varčevalnimi ukrepi. Pri investicijskih delih v svrhu racionalizacije se je družba omejila na dovršitev onih naprav, katerih graditev se je pričela že prej. Cementarna družba je lani povečala svojo produkcijo od 3926 na 6350 vagonov. Primerno se je povečala tudi oddaja cementa, kar je razvidno iz zmanjšanja zalog. Produkcija apna je padla od 1553 na 1382 vagonov.

Iz bilance je razvidno zmerno nazadovanje upnikov in dolžnikov zaradi manjših poslov: upniki so se zmanjšali od 79.75 na 70 milj., dolžniki pa od 159.8 na 153.5 milj. Investicije so bile vnesene z manjšimi zneski zaradi odpisov, ki so znašali 18.8 (18.25) milj., povečala pa se je postavka strojnih naprav od 25.7 na 28.8 milj. Din. Zaloge obratnega materiala so se znižale, nasprotno pa so se povečale zaloge proizvodov. Brutodonos se je zmanjšal s prenosom vred od 98.6 na 79.4 milj. Din, nadalje so se zmanjšali izdatki za plačo in stroški, posebno pa davki, zvišali so se odpisi in izdatki za socialno skrb zaradi povečanja prispevkov nekaterih bratovskih skladnic. Čisti dobiček znaša 20.2 (32.2) milj. Din in znaša dividenda 15 (25) Din na delnico.

V naslednjem navajamo pregled čistega dobička in produkcije v zadnjih letih ter dividende:

Leta	produkcija	čisti dobiček	dividenda
(tis. ton)	milj. Din	Din	
1927	1629	38.1	30.—
1928	1574	44.1	35.—
1929	1958	45.5	35.—
1930	1415	32.2	25.—
1931	1245	20.2	15.—

Novi tovarni listi za rečni in kanalski promet so izšli te dni ter veljajo s 1. julijem. Na njih je kolek za 5 in 2 Din.

Hranilnica donavske banovine. Ban donavske banovine je odredil spojitve oblastnih hranilnic v Somboru in Smederevu v Hranilnico donavske banovine, ki bo imela svoj sedež v Novem Sadu.

Definitivne obveznice stabilizacijskega posojila iz leta 1931 je prejela Državna hipotekarna banka iz Pariza od finančnega agenta naše države in jih bo začela s 4. julijem začela zamenjivati začasne certifikate. Posle vrši tudi ljubljanska podružnica.

Povišanje uvoznih carin za škrljevec. V Službenih novinah je objavljeno povečanje carinskih postavk pod št. 477 car. tar. Škrljevec 1 v tablah neobdelan a) sedaj 15, ozir. min. 10 (prej 2.50, ozir. 2), b) 2.50, 2 (prej 2.50, 2), poliran 35, 25 (prej 6.50, 5). Pomnilni je, da velja povišanje samo za škrljevec, dočim za druge predmete te postavke ne velja. Nadalje velja povišanje za pisalne tablice iz škrlja, kjer znaša sedaj carina 36, 30, namesto prejšnjih 12, 10, isto velja tudi za ostale izdelke, kjer je bila zvišana uvozna carina od sedanjih 12, 10 na 36, 30. V postavki 664 točka 3 (elektrode) se zviša carina za svinčene akumulatore 25.20 na 200.150, dočim je carina za ostale akumulatore ostala neizpremenjena: 25. Nova je tudi pripomba: Za svinčene elektrode, dokler se ne bodo začele v državi izdelovati v zadostnih količinah, se odreja uvozna carina v stari višini: 25, 20.

Trgov. dobrodelno društvo »Pomoč« v Ljubljani, reg. pom. blagajna ima občni zbor 4. julija ob 8 zvečer v veliki dvorani Trgovskega doma. Občni zbor bo sklepal o računskem zaključku 1931 in o proračunu za 1932 ter določil letnino za 1932.

Borza

Denar

Dne 1. julija.

V današnjem deviznem prometu so ostali tečaji Curiha in Londona nespremenjeni, ucvrstil se je Trst, dočim so devize Amsterdam, Berlin, Bruselj, London, Pariz in Praga popustile. Promet je bil danes nekoliko večji, ker je Narodna banka zvišala neznatno vsoto dodeljenih deviz.

Ljubljana. Amsterdam 2273.72—2285.08, Berlin 1336.72—1347.52, Bruselj 782.95—786.89, London 201.94—203.54, Curih 1097.35—1102.85, New York 5612.88—5641.14, Pariz 221.33—222.45, Praga 166.56 do 167.42, Trst 286.47—288.87.

Na zagrebški in belgrajski borzi so bili zabeleženi isti tečaji. Zagreb je notiral še New York kabel 5634.88—5663.14. — Skupni promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 78.000 D.

Curih. Pariz 20.1750, London 18.45, New York 513.50, Bruselj 71.35, Milan 26.16, Madrid 42.3750, Amsterdam 207.25, Berlin 122.05, Stockholm 95.20, Oslo 909.75, Kopenhaagen 101, Sofija 3.72, Praga 15.16, Varšava 57.55, Atene 3.30, Carigrad 2.475, Bukarešta 3.06, Helsingfors 8.30.

Dunaj. Dinar notira (valuta) 12.30.

Vrednostni papirji

Danes je bila tendenca za državne papirje neenotna. Dolarski papirji so bili nekoliko slabši, dočim je bila vojna škoda čvrstejša, kasneje pa je

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka pelitna vrstica po Din 2:50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Vsaka beseda 1 Din

Diplom. tehnik-kemik išče primerno službo. — Naslov pove upravo »Slovenca« št. 9812. (a)

Hlapec

vesten, pošten in trezen, popolnoma vajen vsakega dela in konji, išče stalno službo. Nastopil bi 8. ali 19. julija. Naslov v upravi »Slovenca« pod 9882. (a)

Službo dobe

Vsaka beseda 1 Din

Prodajalka

se sprejme na deželi s 15. julijem. Hrana in stanovanje v hiši, plača po dogovoru. Prednost imajo one, katere so vajene pomagati pri gospodinjstvu. Ponudbe z navedbo zadnje službe na upravo »Slovenca« pod »Pošte« in zanesljiva št. 9819.

Zasluzek

Vsaka beseda 1 Din

Provizij. zastopstvo

prevzame potnik, ki že potuje za domačo tovarno s lastnim avtom po Sloveniji in Hrvaški. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Samo provizija« št. 9874. (z)

Vnajem

Vsaka beseda 1 Din

ODDAJO:

Lokal

5,80x6,70 m² z veliko izlozbo in pisarno, se odda s 1. avgustom v bližini sodnije. Ponudbe na Suhadolc, poštni predal št. 256. (n)

Stanovanja

Vsaka beseda 1 Din

ISČEJO:

Prazno sobo

suho, kjerkoli, za shranjevanje pohištva — iščem. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Cenena soba« št. 9811. (s)

ODDAJO:

Stanovanje

enosobno, svetlo in suho, v suterenu nove vile, v bližini obrtne šole — se odda za avgust mirnemu starejšemu zakonskemu paru. Natančne podatke se poizve v upravi »Slovenca« pod »8000«. (č)

Stanovanje

obstoječe iz treh sob in dveh kabinetov, kopalnice in drugih pritoklin, v sredini mesta, se takoj ali z avgustom odda. Naslov v upravi »Slovenca« št. 9831. (č)

Odda se

2- ali 3-sobno stanovanje za avgust. Novi Vodmat, Vodmatska ulica 12. (č)

Stanovanje in lokal

se odda. — Poizve se v trgovini Golob, Florijan-ska ulica 28. (č)

Letovišče

V lepem kraju na Gorenjskem blizu Brezij in Bleda oddam lepo in zračno sobo z dvema posteljami. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9822. (s)

Posestva

Vsaka beseda 1 Din

Več parcel

po ugodni ceni naprodaj. Poizve se pri Oražmu v Mostah pri Ljubljani. (p)

Posestva ali hiše

od 35.000 Din naprej prodaja Posredovalnica, Maribor, Sodna ulica 30. (p)

Trgovsko hišo

deželsko, prometno, prodaja za 320.000 Din Posredovalnica Maribor, Sodna ulica 30. (p)

Kmetijo

pri Mariboru, 56 oralov, prodaja za 200.000 Din Posredovalnica, Maribor, Sodna ulica 30. (p)

Naprodaj

gostilna z gospodarskim poslopijem, na prometnem kraju ob glavni cesti in končana avtobusna postaja, z 2½ orala zemljišča, sadni in gostilniški vrt ter električna luč. Potreben kapital 250.000 Din, ostane hipoteka. Dopisi na Brinčič, delikatesna trgovina, Aleksandrova cesta, Maribor. (p)

Trgovsko hišo

z moderno preurejenim trgov. lokalom in vrtom na najprometnejši točki Novega mesta takoj prodam. Cena z vsem inventarjem in trgovskim blagom 140.000 Din. Ela Kastelic, Novo mesto. (p)

Kupimo

Vsaka beseda 1 Din

Vrednostne papirje kupuje Komanditna družba M. Jankole, Selenburgova 6/II. (k)

Bukove deske

27—30 mm debele, in jesenove, prvovrstne, kupi Laznik Ferdo, Radeče. k

Turbina

rabljena, dobro ohranjena, za pogon kmetijskega mlina, dva para kamnov in stope z vodopadom 1,70 do 2 m, se išče za zmerno ceno. Prijave na upravo »Slovenca« pod št. 2810. (k)

Otroški voziček

že rabljen, a dobro ohranjen, se takoj kupi. Ponudbe z navedbo cene na upravo »Slovenca« pod št. 9884. (k)

Bukova drva

cepanice in okroglice, suhe, kupuje »Ilirija«, dr. z o. z., Ljubljana, Dunajska cesta 46. (k)

Glasba

Vsaka beseda 1 Din

Pianino

dobro ohranjen, kupimo. »Sloga«, Ljubljana, Ljubljanski dvor. (g)

Klavirji, pianini

Kupujte na obroke od **Din 400-** prve svetovne fabrikate: Bösendorfer, Steinway, Förster, Petrof, Höpfl, Stigl original, ki so nesporno najboljši. (Lahka, precizna mehanika.) Prodaja jih izključno le sodni izvedenec in bivši učitelj Glasbene Matice

Alfonz Breznik

Ljubljana

Aleksandrova cesta 7

Najcenejša posojevalnica!

Zgodovinski

glasbeni instrument. Glasbeno društvo »Sloga« v Ljubljani išče ohranjen spinett, klavicebalo ali klavikord (klavirju podobni stari instrument) za koncertne svrhe in prosim, lastnike takih zgodovinskih glasbil, da blagovolijo sporočiti svoj naslov in ceno. (g)

Prodamo

Vsaka beseda 1 Din

Za turiste

sir, salama, surovo maslo, pastete, sardine, čokolada in malinovec. J. Jagodič, Celje. (l)

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izbiri v vseh vrstah, za strojno pletenje in ročna dela, po najnižjih cenah pri trvdki Karl Prelog, Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg. (l)

Sveže hruške

mladi fižol, mladi krompir kg 3,75 Din franko naročnik razpošilja po 25 kg naravno G. Drechsler, Tuzla. (l)

Izpadanje las

bolečine lasišča, temena, prhljaj, srbež in drugo preneha hitro in zanesljivo, lasje se zopet zarastejo, prhljaj in srbež izgine, če uporabljate

RASTLINSKI IZVLEČEK IZ KOPRIV.

Stekleničica 20 Din. Proizvajala in razpošilja stara, L. 1599 ustanovljena Kaptolska lekarna sv. Marije, lekarnar Vlatko Bartulić, Zagreb, Jelačićev trg 20.

Obrt

Vsaka beseda 1 Din

Krušno moko in rženo moka

vedno svežo.

kupite zelo ugodno pri

A. VOLK, LJUBLJANA

Realjeva cesta 24.

GOJZERICE

najboljše kakovosti izdeluje priznana tvrdka

L. LUKAS

Ljubljana, Sv. Petra cesta

VELIKA IZBIRA

PO DVAH NAJUDU BOSTE NAŠA STALNA STAVBA

J. LAH

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

MARIBOR

SIR

polnomasteni
ementalec
dokler traja
zaloga

Din 16-

ZUPAN JULIJ

Telefon št. 30-21

Sv. Petra cesta 35

Dobiva se tudi v avtomat-bufeju DAJ-DAM

Za jugoslovanske patente št. 6490 od 1. jun. 1929 na:

Razporedba motorja pri motornih vozilih

(»Anordnung des Motors von Motorfahrzeugen«), št. 6488 od 1. junija 1929 na:

Motorno vozilo

(»Motorfahrzeug«) in dopunski patent št. 7556 od 1. aprila 1930 na:

Motorni voz

(»Motorwagen«) — se iščejo kupci ali odjemalci licenc. — Cenjene ponudbe na: Ing. Milan Suklje, Ljubljana, Beethovnova ulica 2.

FOTOAPARATE

svetovnih tvrdk Zeiss-Ikon, Rodenstock, Voigtlander, Welta, Certo itd ima vedno v zalogi

fotoodd. Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani

Zahtevajte cenik!

Pridobivajte novih naročnikov!

Tužnega srca javljam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nam je naš premili soprog, oče, brat in svak, gospod

Alojs Tschek

rudarski nadzornik

previden s tolažili sv. vere, 29. junija ob 11 dopoldne po kratki in težki bolezni, v 50. letu starosti, umrl.

Pogreb se je vršil 30. junija ob 5 popoldne iz banovinske bolnišnice.

Nova Gradiška, Dunaj, Trbovlje, dne 29. junija 1932.

Ana Tschek roj. Les, soproga. Alojz, Friderika, otroka. Emil, Oskar, Leopoldina in Hedviga, brata in sestre.

Zahvala

Ob težki izgubi nepozabnega očeta, brata in svaka, gospoda

Edmunda Planinška

se najiskrenejše zahvaljujemo za številne izraze tolažbe in sožalja kakor tudi za poklonjeno cvetje. Posebno se zahvaljujemo vsem, ki so spremili draga pokojnika na zadnji poti.

Maribor, dne 30. junija 1932.

Zalujoči ostali.

Roland Dorgelès:

Leseni križi

Se šest mož leži v tej grobnici, ki so jo bili Švabi izpremenili v obvezovališče. Če se sklonim nad njihovo umazano ležišče, dahne vame strašna sapa njihove vročice, in proseče tožbe njihovoga zmedenega hropenja. Eden leži tu že teden dni, njegov polk ga je prepustil samemu sebi. Ne govori več. Sama kost in koža, ogromne votle oči, s ščetinami poraslo lice in koščene roke; nohtovi se zagrebajo v kamen. Ne gane se, da ne bi znova prebudil bolečine v razmesarjenem stegnu, toda muči ga strašna žeja, da ne prestopi ječi.

Ponoči mu prinašamo vode, pa tudi kave, če jo dobimo. A od poldne naprej so vse čutare prazne. Potem v mrzličnih mukah stega suhi vrat in po hlepno liže grobniško steno, skozi katero meži nekaj kapelj vode.

V drugem kotu leži majhen človek, ki si strže beli jezik z nožem. Drugi živi samo še po komaj vidnem dihu svojih prsi; oči ima zaprte, zobe stisnjene, vse sile zbira v bran proti smrti, da bi rešil boro iskrivo tlečega življenja, ki drhti in ugaša.

Pa vendar še upa, vsi upajo še, tudi umirajoči. Vsi hočejo živeti, in mali vedno znova ponavlja: »Nocoj pridejo saniteji čisto gotovo, včeraj so nam obljubili...«

Zivljenje se brani do zadnje zone, do zadnjega hropenja. In če ne bi se zanašali na bolničarje, če bi jih bolniška postelja v lazaretu ne vabila v vročinskih sanjah kakor blesteča sreča, potem bi v zle svojim zlomljenim udom ali zijajočemu trebuhu zlezli ven, se z nohtovi in zobmi vlekli po razvalinah.

Treba je moči, da ubiješ človeka, treba je trpljenja, da zmaga človeka...

In vendar se zgodi. Upanje zbeži, vdanost črno in težko leže na dušo. Tedaj se človek odpove, potegne odejo čez glavo, ne zine ničesar več, in kakor oni-le tamkaj, ki umira v kotu groba, okrene samo še vročično glavo in liže kamen, ki joče.

* * *

Dejal bi, da v teh razvalinah, pod žarečim in žgočim solncem, ne more biti nobene žive stvari. Ponoči smo v jami drgetali od mraza, sedaj se dušimo od vročine. Najmanjše sapice ni. Stisnjen ob predpreje iz peščenih vreč, stoji negibno vojak na straži; videti je kakor oni, ki leži pred kapelo s prekrižanimi rokami in zevajočo rano v zatilku; njegova lobanja je skoraj premajhna za toliko rano.

Granate padajo še zmerom, a ne slišiva jih več. Vročična in topa sva obiskala Sulpharta v njegovem grobu. Spoznati ga je mogoče po napisu:

»Marthieu, bivši župan.«

Od jutra do noči kvarta z Lemoine-om; če izgubi, psuje onega in ga dolži, da slepari. Lemoine pa ostane miren:

»Nikar se tako ne deri,« mu de samo, »saj boš še župana prebudil.«

Slačeni sedimo v ozki grobnici in sopihamo. Šele tri je, vse čutare so že davno prazne, in juharji, ki odrinejo v mraku, ne morejo biti pred polnočjo nazaj. Ne govorim več, da bi bil manj žeden. Prah zdrobljenega kamena in smodnikov puh nam žgeta grlo; ustnice so izsušene, v senih vre. Tako sedimo in mislimo samo na to, da bi pili, pili kakor žival, z glavo v čeburu.

»Plačal boš za vedro vina, kaj, Gilbert?« je ponavljal Sulphart... »Polegli bomo okrog vedra in

pili, dokler ne počimo.«

Odkar je bil to rekel, nas ta misel ni več zapustila. Skoraj blaznili smo ob tej predstavi: piti, srkati, s celim obrazom, z brado, z lici, piti iz polnih korcev...

Od časa do časa je Gilbert zabesnel. »Dajte mi piti,« je zavpil, »piti hočem!«

Nihče nima niti kapljice več. Včeraj sem plačal za kvartin kave štirideset sous-ov, a danes je tovariš raje vse zase ohranil. Pa vendar je zadaj v vasi vodnjak: približno petnajst mož leži okrog njega po tleh. Švabski ostrostrelci preže z nekega zida; čakajo, da se približa vodnjaku požrtvovalen tovariš s par čutarami čez ramo, potem pa ga zvrnejo z dobro merjenim strelom kakor zverjad. Sedaj stoji ob izhodu iz črevesa podporočnik in ne pušča nikogar več skozi. Sedaj hodimo samo še ponoči po vodo.